

MARTINA ŠOLC

Z UČNO IGRO DO SLOVENŠČINE

Primer dobre prakse v vrtcu s slovenskim učnim jezikom v Italiji

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in študijska knjižnica, Trst

811.163.6'24:373.24(450)

ŠOLC, Martina, 1978-

Z učno igro do slovenščine : primer dobre prakse v vrtcu
s slovenskim učnim jezikom v Italiji / Martina Šolc ;
[spremna beseda Majda Kaučič Baša]. - Trst : Slovenska prosveta, 2017

9872364

Majda Kaučič Baša

Učenje slovenščine v vrtcu kot začetek reševanja jezikovnih težav

Delo Martine Šolc *Z učno igro do slovenščine. Primer dobre prakse v vrtcu s slovenskim učnim jezikom v Italiji* je nastalo kot diplomska naloga na pedagoški fakulteti v Kopru¹ in je v prvotni obliki tudi pred nami.

Pri predmetu slovenski jezik na tej fakulteti sem spoznala Martino Šolc kot sposobno študentko z veliko energije ter s smislom in zavzetostjo za delo na področju slovenščine v slovenskih vrtcih in osnovnih šolah v Italiji. Čeprav je pri izbiranju diplomske teme običajno, da se študent odloči za mentorja in ne obratno, sem se na Martino že nekako na polovici njene študija obrnila jaz in ji ponudila mentorstvo pri pisanju diplomske naloge. Zdelo bi se mi škoda, če v razmerah, ko slovenski vrtci in šole v Italiji kar kličejo po vzgojiteljih in učiteljih, ki so motivirani in dobro usposobljeni za zgodnje poučevanje slovenskega jezika, vzgojiteljica Martininega kova ne bi usmerila svojih energij na to področje. Martina se je na moje povabilo z veseljem odzvala.

Ko sva se sestali, da bi se dogovorili za diplomsko nalogo, je bilo torej že vnaprej določeno, da bo tema povezana z zgodnjim učenjem slovenščine v tukajšnjih slovenskih vrtcih. V tem okviru so se nama ponujale različne možnosti, ki bi bile za načrtovanje učenja slovenščine prav vse koristne. Martini sem svetovala, naj se odloči za raziskavo, katere končni cilj je priprava vzorčnega tečaja slovenščine za vrtec. Zavedala sem se namreč, da je diplomantka zmožna izpeljati ta zahtevni projekt, in videla v njenem delu priložnost, da dobimo prepotrebno učno gradivo. Nedvomno je na moje razmišljanje o temi naloge vplivala tudi delovna skupina Sklada Libero in Zora Polojaz, v kateri smo prav v tistem času razpravljali o možnostih, kako v sodelovanju s tukajšnjimi slovenskimi šolami spodbujati rabo slovenščine pri učencih.

V zadnjih desetletjih se v šole s slovenskim učnim jezikom v Italiji vpisuje vse več učencev, ki znajo malo ali sploh ne znajo slovenščine. Zaradi tega imajo tudi izkušeni učitelji velike težave pri poučevanju: učenci z omejenim znanjem slovenščine namreč s težavo sledijo slovenskemu pouku in pouku slovenščine kot prvega jezika – njihovi jezikovni zmožnosti ustreza poučevanje slovenščine kot tujega jezika, pri takem poučevanju pa so zapostavljeni učenci, ki

¹ Šolc, Martina. *Učna igra pri učenju slovenščine na predšolski stopnji v vrtcih s slovenskim učnim jezikom v Italiji. Diplomska naloga*. Koper: Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Visokošolski študijski program prve stopnje Predšolska vzgoja, 2016. Mentorica izr. prof. dr. Majda Kaučič Baša.

jim je slovenščina prvi jezik. Razen tega se v šolo prenašajo tudi govorne navade, ki jih imajo otroci v zunajšolskem okolju, zato je jezik sporazumevanja med učenci slovenskih šol vse pogostejše italijanščina.

Jezikovne zaplete in težave slovenskih šol v Italiji je treba reševati na različnih ravneh, nujno pa je, da se začnejo reševati v vrtcu.

Delo Martine Šolc nam predstavlja način, kako učiti slovenščino in razvijati slovenske govorne navade pri predšolskih otrocih. Za ta način je značilno, da vzgojitelj govori samo slovensko, svoj slovenski govor pa dopolnjuje z nejezikovnimi izraznimi sredstvi - z mimiko, z gibom, z lutkami ..., in da slovenske izraze in skladenjske vzorce, ki jih uči, vključuje v pouk postopno in sistematično – torej načrtno.

Diplomska naloga je zgrajena tako, da v začetnem delu (13-33) najprej strnjeno predstavi jezikovne razmere slovenske manjšine v Italiji, nato pa nam razloži, kakšna je v opisanih razmerah vloga šole pri učenju in rabi slovenščine ter pri razvijanju narodne identitete. V nadaljevanju teoretičnega dela avtorica opisuje modele zgodnjega učenja jezikov ter otroško igro kot učno metodo, s čimer utemeljuje enojezični model svojega jezikovnega tečaja in učno metodo, ki jo uporablja. V centralnem delu naloge (34-55), ki ga je treba brati skupaj s prilogami (58-87), je predstavljen jezikovni tečaj *Igrajmo se slovensko* z natančnimi učnimi pripravami za sedem srečanj, opisana pa je tudi njegova izvedba v vrtcu.

Jezikovni tečaj Martine Šolc je namenjen predvsem otrokom, starim štiri do pet let, vendar ga je mogoče s prilagoditvami izvajati tudi v starostno mešanih skupinah. Jezik tečaja je izključno slovenščina, saj lahko otroci le na ta način razvijejo slovenske govorne navade. Metoda dela je učna igra. Tečaj vsebuje osnovni nabor tem (*pozdravi, vse o meni, moja družina, števila, barve in oblike, na kmetiji, ...*) ter slovničnih in sporazumevalnih vzorcev (*jaz sem Peter, vidim mavrico, hodimo, ...*); razčlenjen je na sedem nadrobno pripravljenih učnih enot, v katerih otroci postopno in sistematično usvajajo slovensko besedišče in vzorce sporazumevanja. Že v zasnovi je predvideno, da se lahko tečaj sproti dopolnjuje in prilagaja potrebam skupine ali vsebinam letnega programa.

Tečaj je bil pripravljen za slovenski otroški vrtec Barčica v Romjanu in je bil spomladi 2015 tam izveden. Z vidika didaktike slovenskega jezika spada Barčica gotovo med najzahtevnejše vrtce s slovenskim učnim jezikom v Italiji: obiskujejo ga pretežno otroci, ki izhajajo iz družin, v katerih se ne govori slovensko, in zato ob vstopu v vrtec slovenščine ne znajo. Ne glede na to in kljub dejstvu, da so bili v tečajno skupino vključeni tudi triletni otroci, je bil edini vzgojiteljičin jezik slovenščina. Po opisu tečaja lahko sodimo, da je bil jezikovni model uspešen. »Skupina ni bila homogena, zato sem bila pozorna, da bo urica razgibana in zanimiva za vse. Vedno

smo začeli s pesmico Dobro jutro, dober dan, da bi prebudili vse »zaspance«. ... Pri vsaki urici nas je spremljala nova lutka. Tako so bili otroci vedno motivirani, da smo se pozdravili in predstavili. Radovedno so vstopali v razred in gledali v naš pravljичni koš, katera žival je tokrat prišla na obisk v vrtec. Potem ko smo se pozdravili in predstavili, smo izvedli dejavnost z metodo popolnega telesnega odziva (besede smo mimirali, jih pokazali s telesom) ... Tempo urice je bil hiter, dejavnosti so si hitro sledile ...; iz koša sem za vsako dejavnost vzela zanimive didaktične pripomočke in otroci so dobro sodelovali. Tudi ko so bile dejavnosti namenjene posameznikom, so želeli sodelovati vsi. Izdelali smo mikrofona - didaktični pripomoček, da bi se jim zdelo bolj zanimivo odgovarjati na vprašanja: res je bilo tako. Jezili so se, ko niso prišli na vrsto. Tako so bili zatopljeni v dogajanje, da so popolnoma pozabili na tisti »non so« in so enostavno govorili slovensko: sproščeno in samozavestno.« (Šolc, 39). Prav vsi otroci, vključeni v tečaj, so bili pri učenju slovenščine uspešni. Hitreje so napredovali tisti, ki so imeli boljše predznanje: »Otrok, ki so bili bolj sramežljivi in boječi, nisem želela izpostaviti; nisem jih izbrala za individualne dejavnosti, vsaj na prvih srečanjih ne. Ti otroci so sodelovali tako, da so se naslanjali na druge otroke, jim sledili in ponavljali za njimi. Nekateri triletniki pa so že na začetku tečaja individualno odgovarjali na vprašanja. To so bili predvsem tisti, ki so imeli boljše govorne kompetence ali so bili bolj ekstravertirani.« (Šolc, 39-40).

Jezikovni tečaj Martine Šolc je pregledno oblikovan, tako da ga bodo lahko na različne načine uporabljali tudi drugi vzgojitelji: se po njem zgledovali, ga dopolnjevali ali sestavljali svojega.

KAZALO VSEBINE

I	UVOD.....	11
II	TEORETIČNI DEL.....	13
1	JEZIKOVNE RAZMERE SLOVENSKE MANJŠINE V ITALIJI.....	13
2	POMEN IN VLOGA ŠOLE PRI UČENJU IN OHRANJANJU SLOVENSKEGA JEZIKA IN NARODNE IDENTITETE	14
	2.1 Vrtčevska in šolska populacija	14
	2.2 Jezikovna inkluzija in njene posledice.....	15
	2.3 Enojezični šolski model.....	16
3	MODELI IN PRISTOPI PRI ZGODNJEM UČENJU JEZIKOV	18
	3.1 Model jezikovne kopeli (angl. Full immersion model program).....	18
	3.1.1 Jezikovna kopel v naših vrtcih	18
	3.2 Vsebinsko in jezikovno celostno učenje (angl. Content and language integrated learning – CLIL)	19
	3.3 Pristopi k učenju tujih jezikov	19
4	OTROŠKA IGRA KOT UČNA METODA.....	21
	4.1 Opredelitev otroške igre.....	21
	4.2 Oblike otroške igre.....	22
	4.2.1 Spoznavne vrste igre.....	22
	4.2.2 Socialne vrste igre.....	23
	4.3 Otroška igra v vrtcu in kurikulumu za predšolske otroke	24
	4.4 Igra in učenje v vrtcu.....	25
	4.5 Dinamične metode dela in učna igra	26
	4.5.1 Opredelitev učne igre	27
	4.5.2 Didaktične igre.....	27
	4.5.2.1 Prednosti učenja z metodo igre in z didaktičnimi igrami	28
	4.5.2.2 Vrste didaktičnih iger in igrač	28
	4.6 Vloga vzgojitelja v otrokovi igri v vrtcu.....	30
5	OTROŠKI GOVORNI RAZVOJ IN IGRA.....	31
	5.1 Govorni razvoj	31
	5.2 Govorne igre.....	32
	5.3 Didaktične igre pri (tuje)jezikovnem pouku.....	33
III	PRAKTIČNI DEL	34

6	JEZIKOVNI TEČAJ IGRAJMO SE SLOVENSKO	34
6.1	Opis oddelkov	35
6.2	Načrtovanje in priprava tečaja.....	36
6.3	Opredelitev tečaja.....	37
6.4	Izvedba in razprava jezikovnega tečaja.....	38
6.5	Učna priprava in razprava prvega srečanja.....	41
7	SKLEPNE UGOTOVITVE.....	54
8	LITERATURA IN VIRI.....	56
9	PRILOGE	58

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Učna priprava prvega srečanja	41
--	----

KAZALO SLIK

Slika 1: Metode dela (Mrak Merhar, Umek, Jemec in Repnik, 2013, str. 9).....	26
Slika 2: Romjan (Ronchi dei Legionari) se nahaja v občini Tržič (Monfalcone), ki je del goriške pokrajine.	34
Slika 3: Otroci se predstavljajo krokodilčku Karliju	49
Slika 4: Slikovne kartice, pripravljene za učenje števil, barv in besedišča na temo hiše.....	50
Slika 5: Didaktični material, pripravljen za didaktično igro Štejemo	51
Slika 6: Didaktično igro Štejemo smo izvedli z različnimi didaktičnimi pripomočki in imela je različne težavnostne stopnje.....	51
Slika 7: Pri didaktični igri Kaj vidiš? smo uporabljali mikrofona, didaktični pripomoček, ki je otroke zelo motiviral pri govorjenju.	52
Slika 8: Didaktični material, ki smo ga uporabljali pri učenju imen za rože, barv, besede čebela in predloga na.....	52
Slika 9: Didaktični material, pripravljen za didaktično igro Jaz vidim na temo vremena in barv.....	53

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Učna priprava drugega srečanja.....	58
Priloga 2: Učna priprava tretjega srečanja	64
Priloga 3: Učna priprava četrtega srečanja	70
Priloga 4: Učna priprava petega srečanja.....	74
Priloga 5: Učna priprava šestega srečanja	78
Priloga 6: Učna priprava sedmega srečanja	83

I UVOD

Slovenska manjšina, njeni ljudje, njeno ozemlje in jezik so se skozi čas zelo spremenili zaradi zgodovinskih, političnih, družbenih razlogov in globalizacije. Različna obdobja pa so vedno zaznamovali boj za obstoj, priznavanje slovenske avtohtone manjšine in ohranitev slovenskega jezika.

Živimo v sodobnem svetu, v katerem se na svetovni ravni spodbuja večkulturnost. Zato lahko rečemo, da je nujno, da poleg svojega maternega jezika poznamo vsaj še enega ali dva druga jezika.

Tem spremembam in večkulturnemu toku sledi tudi slovenski šolski sistem v Italiji in promovira posebnost, po kateri se slovenska šola razlikuje od šole z italijanskim učnim jezikom, in sicer dvojezičnost. V slovenske vrtce in šole so se začeli vpisovati tudi otroci, ki govorijo malo slovenščine ali te sploh ne govorijo. S časom je šolska populacija postala jezikovno zelo heterogena.

V teoretskem delu je v ospredju vprašanje, kako ohraniti naš slovenski jezik in kulturo pri šolski populaciji. Pomembno je, da začnemo razmišljati, kako poučevati slovenščino v vrtcih in šolah danes ter kako vključiti drugojezične otroke oz. učence v slovenske vzgojno-izobraževalne ustanove, da pri tem ne bodo zapostavljeni otroci, ki jim je slovenščina prvi jezik. Jezikovne zmožnosti, ki jih ima otrok, ki doma govori slovensko, so namreč na višjem nivoju kot npr. jezikovne zmožnosti otroka iz italijansko govoreče družine.

V pričujočem delu predstavljamo najuspešnejše ter najbolj uporabljene modele in pristope pri zgodnjem učenju jezikov. Po svetu in v evropskem prostoru sta najaktualnejša dva modela zgodnjega učenja drugega in tujega jezika: model jezikovne kopeli ter vsebinsko in jezikovno celostno učenje. Oba modela bomo poskusili umestiti v naš prostor.

Najnovejša spoznanja na področju učenja pravijo, da je celostno in izkustveno učenje najprimernejše v času zgodnjega otroštva. Vzgojiteljice morajo pri podajanju vsebin uporabljati različne pristope in metode, ker se otroci učijo različno. Menimo, da imata znotraj takega učenja igra kot učna metoda in učna igra pomembno vlogo. Otroci so namreč med učenjem z igro aktivnejši, bolj motivirani in pozorni. Njihov interes je višji, znanje, ki ga pridobijo, pa je boljše in trajnejše. Poleg tega ima igra pomembno vlogo pri govornem razvoju in pri učenju jezikov.

V praktičnem delu bomo podrobno predstavili jezikovni tečaj slovenščine za predšolske otroke Igrajmo se slovensko, ki smo ga izvedli v otroškem vrtcu Barčica v

Romjanu. V njem smo združili teorijo, lastne uspešne izkušnje in izvirno delo ter učne igre na področju zgodnjega učenja jezikov, ki smo jih pripravili, preizkusili in dokumentirali pri svojem pedagoškem delu.

II TEORETIČNI DEL

1 JEZIKOVNE RAZMERE SLOVENSKE MANJŠINE V ITALIJI

Problematika opuščanja rabe slovenskega jezika se prepleta z večnim bojem za obstoj slovenske manjšine.

Po mnenju profesorice Kaučič Baša (2012) je opuščanje rabe slovenskega jezika tudi vzrok za demografsko krčenje slovenske etnične skupnosti na Tržaškem in Goriškem.

Kaučič Baša (2012) piše, da so razlogi za opuščanje rabe slovenščine številni in raznoliki:

- zgodovinski razlogi: v obdobju fašizma so skušali vzeti Slovincem jezik, da bi tako izgubili narodno identiteto;
- politični razlogi: omejena raba slovenščine v javnosti;
- družbeni razlogi: Italijani, ki tvorijo večino prebivalstva, ne govorijo in ne razumejo slovenščine, ker se je v italijanski šoli ne učijo; Slovenci imajo zato malo možnosti tudi za zasebno rabo slovenščine.

»Skupnost lahko ohranja svoj jezik, če ima dovolj priložnosti, da ga rabi; Slovenci na Tržaškem in Goriškem jih imajo premalo.« (Kaučič Baša, 2012, str. 283).

Podatki raziskav s tega področja kažejo, da je izguba jezika tudi glavni vzrok za izgubo identitete (Kaučič Baša, 2004).

Na območju, na katerem živi slovenska avtohtona manjšina, slovenščina ni uradni jezik. Javna uporaba manjšinskega jezika je omejena na nekatere javne ustanove in ustanove, ki so namenjene slovenski manjšini. Tudi zasebna raba jezika nam nudi le malo priložnosti za uporabo slovenščine. V vaseh, v katerih je etnična in jezikovna sestava prebivalstva bolj homogena, se lahko pogovarjamo slovensko s sosedi, v trgovinah, na banki itd. V mestnem okolju Trsta in Gorice se priložnosti za rabo slovenščine zelo zmanjšajo (Kaučič Baša, 2012).

Zato so vzgojno-izobraževalne ustanove, vrtci in šole vseh stopenj izredno pomembne za slovenske otroke. Dajejo jim priložnost, da se vsakodnevno pogovarjajo slovensko in slišijo slovensko besedo.

»Razen tega samo v šoli doživljajo slovenščino kot jezik, ki je primeren tudi za sporazumevanje zunaj družinskega in sploh zasebnega življenja, ravno takšno doživljanje jezika pa je pogoj za to, da bodo spregovorili slovensko tudi v življenju zunaj šole.« (Kaučič Baša, 2012, str. 283).

2 POMEN IN VLOGA ŠOLE PRI UČENJU IN OHRANJANJU SLOVENSKEGA JEZIKA IN NARODNE IDENTITETE

V preteklosti so vrtce in šole s slovenskim učnim jezikom v Italiji obiskovali samo otroci pripadnikov avtohtone slovenske manjšine. Otroci so večinoma prihajali iz družin, v katerih sta bila oba od staršev Slovenca. Manjši delež otrok je prihajal iz mešanih zakonov, pri katerih je eden od staršev govoril slovensko, drugi pa ne. Ti otroci pa so se od rojstva naprej istočasno učili dva jezika v naravnih situacijah in so torej v različni meri obvladali oba jezika.

V zadnjih desetletjih se je jezikovna sestava slovenske etnične skupnosti zelo spremenila. Vse več je mešanih zakonov in njihovi otroci doma nimajo dovolj priložnosti, da bi govorili po slovensko. Čeprav je eden od staršev Slovenec, je slovenščina v domačem okolju večkrat zapostavljena; raje se pogovarjajo v jeziku, ki ga vsi v družini razumejo. V jezikovno mešanih družinah slovenščina torej ni niti dominantni jezik niti se ne uporablja v enaki meri kot italijanščina. Otroci večkrat prestopijo prag vrtca, ne da bi znali dobro govoriti po slovensko. Nekateri, čeprav imajo slovensko govorečo mater ali slovensko govorečega očeta, skorajda ne znajo slovenščine.

Slabe jezikovne razmere vodijo v opuščanje slovenščine. Ljudje, ki ne govorijo svojega maternega jezika, izgubljajo tudi na ta jezik vezano narodno identiteto.

Vrtci in šole imajo pri ohranjanju slovenskega jezika in posledično narodne identitete velik pomen, saj so eno od redkih okolij, znotraj katerega otroci doživljajo slovenščino kot jezik, ki je primeren tudi za sporazumevanje zunaj družine. Tu govorijo slovensko, na ta način pa razvijajo poleg znanja slovenščine tudi slovenske govorne navade (Kaučič Baša, 2012).

2.1 Vrtčevska in šolska populacija

»Narodnostna in jezikovna struktura šolske populacije se spreminja predvsem zaradi naraščajočega vpisa otrok iz neslovenskih družin. V šolskem letu 2010/11 je v tržaške slovenske vrtce in šole vseh stopenj vpisanih 34 % učencev iz slovenskih družin, 19 % učencev iz italijanskih družin, kar 40 % učencev iz narodnostno mešanih slovensko-italijanskih družin, 3 % iz družin, v katerih je eden od staršev slovenske, drugi pa druge narodnosti, in 4 % iz drugih družin (predvsem priseljencev iz držav na ozemlju bivše Jugoslavije).« (Kaučič Baša, 2012, str. 284).

V vrtce vstopa veliko otrok, ki sploh ne znajo govoriti slovensko. V nekaterih vrtcih predstavljajo taki otroci večino. Otroke, ki govorijo slovenščino kot materni jezik, pa

lahko preštejemo »na prste ene roke«. Čeprav so ponekod slovensko govoreči otroci manjšina, imajo vendarle pravico, da se v vrtcu učijo slovenščine kot maternega jezika in ne na stopnji drugega ali tujega jezika.

Poznam primer dečka, ki se je iz Slovenije preselil v Italijo in začel obiskovati slovenski vrtec, v katerem je bila večina otrok iz neslovenskih družin. Na začetku je pomagal drugim otrokom in z njimi govoril v slovenščini. V nekaj tednih pa se je prilagodil večini in se začel s preostalimi otroki pogovarjati v italijanščini, ker so ga tako bolje razumeli in se je lažje vključil v igro. Verjamemo, da so ga starši vpisali v slovenski vrtec zato, ker so slovenske narodnosti in si želijo, da bi njihov sin ohranil znanje slovenščine. Italijanščine se je naučil zelo hitro, a sprašujemo se, koliko možnosti bo imel, da bo nadgrajeval svoje znanje materinščine. Menimo, da bodo slovenske jezikovne kompetence, ki jih bo pridobil v času šolanja v vrtcu, slabše, kot bi bile, če bi bila večina otrok v skupini slovensko govoreča. Po našem mnenju je njegova pravica, da se šola v maternem jeziku, delno omejena.

Podobni primeri so se v zadnjih letih eksponentno povečali. Kaučič Baša (2012) ugotavlja, da si vzgojitelji in učitelji zastavljajo vprašanje, kako primerno poučevati slovenščino in ali je še primerno spodbujati oblikovanje slovenske identitete v jezikovno in narodnostno tako heterogenih skupinah.

2.2 Jezikovna inkluzija in njene posledice

»Ne glede na razloge, zaradi katerih so se vpisali v slovensko šolo, tvorijo učenci iz jezikovno mešanih in neslovensko govorečih družin okrog 60 % celotne populacije slovenskih šol na Tržaškem in Goriškem; v okoliških šolah je delež učencev iz slovensko govorečih družin višji, v središču Trsta in Gorice pa celo nižji.« (Kaučič Baša, 2012, str. 286).

Vključevanje drugojezičnih učencev (jezikovna inkluzija) v slovenske šole ima za posledico didaktične težave.

»Učenci s pomanjkljivim znanjem slovenščine s težavo sledijo pouku slovenščine kot prvega jezika in v začetku tudi pouku drugih predmetov; njihovi jezikovni zmožnosti bi ustrezalo poučevanje slovenščine kot drugega ali tujega jezika, pri takem pouku pa bi bili zapostavljeni učenci, ki jim je slovenščina prvi jezik.« (Kaučič Baša, 2012, str. 286).

Čedalje bolj izstopa potreba po specifičnih didaktičnih metodah, ki bi jih lahko uporabljale vzgojiteljice in učiteljice pri poučevanju slovenščine v slovenskih manjšinskih vrtcih in šolah z narodnostno in jezikovno heterogenimi skupinami.

Sprašujemo se tudi, ali obstajajo drugi jezikovni modeli, ki bi jih lahko uporabili pri organizaciji pouka, s katerimi bi zagotovili slovenskim otrokom pravico do kakovostne vzgoje in izobraževanja v maternem jeziku in drugojezičnim otrokom, da se uspešno vključijo v šolo s slovenskim učnim jezikom.

Ne smemo namreč pozabiti, kot piše Kaučič Baša (2012, str. 287), »da ima šola za avtohtono etnično manjšino poleg ostalih še dodatno nalogo, namreč da prispeva k ohranjanju jezika in identitete manjšinske skupnosti«.

V zadnjih letih se dogaja, da slovenske družine, ki živijo v Italiji, vpisujejo lastne otroke v vrtce in šole v Slovenijo, ker se tudi sami zavedajo, da so njihovi otroci v slovenskih vrtcih in šolah v Italiji glede slovenskega jezika nekoliko prikrajšani. Kot zavedni pripadniki slovenske manjšine pa si upravičeno želijo, da bi se njihovi otroci naučili dobro svoj materni jezik in začutili ter razvijali občutek pripadnosti slovenski narodni skupnosti.

2.3 Enojezični šolski model

Slovenski vrtci in šole v Italiji imajo enojezični model jezikovne organizacije pouka, kar pomeni, da imajo en učni jezik.

»Po zakonu je učni jezik teh šol izključno slovenščina, predmetniki pa so enaki kot na vzporednih šolah z italijanskim učnim jezikom, edini dodatek na njih je predmet »slovenski jezik in kultura«. Od začetka do konca šolanja se na vseh stopnjah slovenskih šol poučuje italijanščina, in sicer po učnem načrtu, ki velja za italijanske šole. Tudi učni načrti za druge predmete so enaki kot na istovrstnih šolah za italijansko večino, zaradi česar je na kateri koli stopnji šolanja mogoč prehod s slovenske šole na italijansko in z italijanske na slovensko, absolventi slovenskih šol pa se lahko polnopravno vključujejo v svet dela in v študij na italijanskih univerzah.« (Kaučič Baša, 2012, str. 280).

Pred leti se je porodila zamisel, da bi lahko uvedli dvojezične šole, tj. po zgledu špetske šole v Beneški Sloveniji. V taki šoli pa bi bila učna jezika dva, slovenščina in italijanščina.

Po mnenju Kaučič Baša (1993, 2012) dvojezični šolski model, ki ne bi razločeval med poučevanjem slovenščine kot prvega in kot drugega ali tujega jezika, ne bi odpravil nastalih težav.

Razen tega pa je pomembno, da je učni jezik slovenščina, ker se slovenskega jezika ne učimo samo pri predmetu slovenski jezik, ampak pri vseh predmetih in dejavnostih. Z rabo jezika se otroci spontano učijo besed, stavčnih vzorcev, besedilnih

vzorcev in razvijajo govorne navade. Ob tem se oblikuje tudi njihov občutek pripadnosti jezikovni skupnosti. (Kaučič Baša, 2013).

Enojezični model oblikuje tudi odnos do jezika:

- vrtec in šola posredujeta pozitivni odnos do slovenščine že s tem, da je slovenščina učni jezik;
- učitelj prenaša na otroke oz. učence lastni odnos do jezika: otrok namreč dojema učiteljev odnos do jezika, čuti, če je učiteljev govor sproščen, ustvarjalen, čuti, če mu je govorno izražanje v veselje, in ga posnema;
- učencev odnos do jezika in naroda je mogoče oblikovati tudi z načrtno izbranimi vsebinami (npr. pri športni vzgoji bomo govorili o uspehu slovenskih športnikov) (Kaučič Baša, 2013–2014).

»Slovenska šola na Tržaškem in Goriškem torej lahko prispeva k ohranjanju slovenščine v rabi le, če ohrani dosedanji enojezični model. Rešitve za poučevanje učencev s pomanjkljivim znanjem slovenščine je zato treba iskati znotraj tega modela.« (Kaučič Baša, 2012, str. 288).

3 MODELI IN PRISTOPI PRI ZGODNJEM UČENJU JEZIKOV

Za zgodnje poučevanje tujega jezika morajo imeti vzgojitelji in učitelji ustrezno jezikovno in didaktično znanje. Tudi v naših vrtcih in šolah, v katerih imamo jezikovno mešane razrede učencev, bi morali vzgojitelji in učitelji obvezno obvladati didaktiko poučevanja drugega in tujega jezika ter najnovejše strategije učenja jezikov.

3.1 Model jezikovne kopeli (angl. Full immersion model program)

Po modelu jezikovne kopeli se pri pouku dosledno uporablja samo en jezik, ciljni jezik, za vse vrste sporočanja – tako za poučevanje kakor za neformalno sporazumevanje (Brumen, 2003, Dagarin Fojkar, 2009, v Pižorn, 2009).

»Pristop /.../ temelji na otrokovi sposobnosti naravnega usvajanja jezika; kar pomeni, da otrok usvaja drugi/tuji jezik s pomočjo enakih sposobnosti, kot jih ima pri usvajanju prvega, maternega jezika.« (Brumen, 2003, str. 24).

Model jezikovne kopeli že več kot štirideset let uspešno uporabljajo v Kanadi, ki je dvojezična država, in sicer za učenje francoščine kot drugega jezika.

V kanadskem šolskem sistemu ločijo za učenje francoščine tri modele jezikovne kopeli:

- Zgodnji (od predšolske dobe naprej): ves pouk poteka v francoščini;
- Pozni (od sedmega razreda naprej): 80 % pouka poteka v francoščini;
- Osnovna francoščina (angl. Core French): učenci se učijo francoščino od 20 do 50 minut na dan.

3.1.1 Jezikovna kopel v naših vrtcih

Zgodnji model jezikovne kopeli se zelo približuje modelu naših vrtcev. V slovenskih vrtcih v Italiji je učni jezik slovenščina. To omogoča, da se otroci, ki doma nimajo dovolj priložnosti, da bi se pogovarjali v slovenščini ali jih sploh nimajo, v času bivanja v vrtcu »potopijo« v slovensko jezikovno kopel. Za te otroke je slovenščina drugi ali tuji jezik. V istem oddelku pa so tudi otroci, za katere je slovenščina materni jezik. Izsledki več raziskav potrjujejo, da je ena od težav, ki jo imajo vzgojitelji in učitelji, da ne vedo, kako poučevati slovenščino v takih mešanih razredih.

Tudi pri nas potrebujemo kvalificirane vzgojitelje za zgodnje poučevanje drugega in tujega jezika, ustrezne didaktično-metodične pristope, ki bi jih uporabljali v vseh vrtcih, in po povezovanju. Sedaj so vzgojitelji namreč prepuščeni samim sebi in lastni iznajdljivosti.

3.2 Vsebinsko in jezikovno celostno učenje (angl. Content and language integrated learning – CLIL)

Vsebinsko in jezikovno celostno učenje (v nadaljevanju: CLIL) je oblika jezikovne kopeli. Je odprt, sodoben in v evropskih izobraževalnih sistemih zelo aktualen didaktični koncept pouka. Ocenili so ga kot najuspešnejšo obliko pouka drugega in tujega jezika, še posebej v času otroštva (Jazbec in Lipavac Oštir, 2009, v Pižom, 2009).

Osnovni cilj takega pouka je učenje ciljnega jezika skozi nejezikovne vsebine, kar pomeni, da se otroci učijo jezika preko različnih vsebin (npr. naravoslovja, zemljepisa itd.). Pri takem pouku je na prvem mestu usvajanje nejezikovnih vsebin, pridobivanje jezika je šele na drugem mestu. Poleg tega se v ciljnem jeziku ne obravnavajo vsi predmeti in vsebine. Tudi neformalno učenje ne poteka v ciljnem jeziku, ampak v maternem jeziku oz. v prvem jeziku.

CLIL pri nas lahko razumemo kot model organizacije učne ure ali enote v slovenskem učnem jeziku. Uporabimo ga kot metodo dela, s katero si pomagamo, da lahko enojezični model (jezikovno kopel) uresničimo popolno. S CLIL-om dopolnjujemo tiste vsebine, pri katerih imajo otroci težave.

Zato lahko zaključimo, da v naših vrtcih jezikovna organizacija časa sledi modelu jezikovne kopeli, saj tako formalno kot neformalno učenje potekata v ciljnem jeziku. Znotraj jezikovne kopeli se uporablja CLIL pri izpeljavi posebne učne enote. Poučevanje po modelu CLIL torej pomaga pri ohranjanju slovenščine oz. jezikovne kopeli. Vzgojitelji in zunanji sodelavci ga lahko uporabljajo kot metodo dela pri posamezni učni dejavnosti, pri dopolnilnih jezikovnih dejavnostih, tematskih sklopih in projektih.

3.3 Pristopi k učenju tujih jezikov

Menimo, da je pomembno, da vzgojitelji poznajo različne pristope k učenju jezikov, ker se vsak otrok uči na drugačen način. Brewster in drugi (2002, v Dagarin Fojkar in Skela, 2009) navajajo šest pristopov, ki so po njihovem mnenju danes najpogosteje uporabljeni pri učenju tujih jezikov:

- Avdiolingvalni oz. slušnojezikovni pristop (angl. Audio-lingual), ki temelji na učenju jezikovnih oblik.
- Popolni telesni odziv (angl. Total physical response), kjer otroci uporabljajo telo za izražanje jezikovnih vsebin.

- Na zgodbah temelječa metodologija (angl. Story-based methodology), ko se otroci učijo jezik skozi poslušanje zgodb.
- Medpredmetni pristop (angl. Cross-curricular approach), ko učenje jezika povezujemo z ostalimi področji dejavnosti v kurikulumu.
- Na dejavnostih temelječ pristop (angl. Task-based learning), kjer vsebina izobraževanja temelji na analizi učenčevih potreb in interesov.
- Komunikacijski pristop oz. komunikacijsko poučevanje jezikov (angl. The communicative approach), je:

»/.../ gotovo zelo širok krovni termin, pod okrilje katerega lahko umestimo vse pristope k poučevanju, ki niso organizirani glede na jezik (tj. oblike in funkcije). Res je, da se je na začetku komunikacijski pristop razlikoval od predhodnih metod poučevanja jezikov ravno po tem, da se je osredotočal na jezikovne funkcije in ne na jezikovne oblike, vendar se je sčasoma to razlikovanje zbrisalo. Ko se je začelo pojavljati več sodobnejših pristopov k poučevanju tujih jezikov, od katerih se je večina osredotočala na jezikovno vsebino, je komunikacijsko poučevanje jezikov postalo krovni termin za vse njih.« (Dagarin Fojkar in Skela, 2009, v Pižorn, 2009, str. 54).

Zgoraj naštetih pristopov se delno prekrivajo oz. sovpadajo. Vsi, razen slušnojezikovnega, imajo dve skupni lastnosti, in sicer poudarek na pomenu in na interakciji, ki je osredinjena na učenca. Med seboj se razlikujejo zlasti po izobraževalnih poudarkih in ciljih ter po vsebini izobraževanja bolj kot po metodologiji (prav tam, str. 53).

4 OTROŠKA IGRA KOT UČNA METODA

Igra je otrokova najljubša dejavnost, vpliva na otrokov vsestranski razvoj, prispeva h govornemu razvoju in preko igre se otrok uči in pridobiva različne izkušnje. Zato je tudi smiselno, da jo v vrtcu uporabljamo kot učno metodo.

4.1 Opredelitev otroške igre

Kaj je igra? Na to vprašanje so skozi zgodovino, od antike do sodobnega časa, odgovarjali številni filozofi, psihologi, pedagogi, sociologi in drugi strokovnjaki na različnih področjih. V sodobnem času so se razvile različne teorije o izvoru otroške igre in razlage igre, njenega vpliva ter uporabe v vzgojno-izobraževalnem procesu.

Dvajseto stoletje je bilo prelomno obdobje za razvoj pedagoških znanosti, ker je bilo prepredeno z idejo o razmišljanju o otroku. Povečal se je interes za otrokov razvoj, rast, vzgojo, izobraževanje in težave, s katerimi se otrok sooča v toku teh procesov. Odkrili so velike razvojne potencialne otrok, pomen zgodnjega otroštva in kakovosti sociokulturnega okolja, v katerem otrok odrašča, za celoten poznejši razvoj otrokove osebnosti. (Petrič, 2012).

Obstajajo različne opredelitve otroške igre. Izbrali smo nekaj definicij naših strokovnjakov od druge polovice dvajsetega stoletja do danes:

- »Do vstopa v šolo je igra glavna vsebina otrokovega življenja ali bi vsaj morala biti. Zdrav in duševno dobro razvit otrok bi se igral brez odmora kar naprej ves dan, igra mu je kakor ribi voda.« (Kuret, 1959, v Pižorn, 2010).
- »Igra je svobodna in neodtujena dejavnost, ki povzroča veselje in občutek zadovoljstva, vendar za otroke to ni nikakršna zabava in razvedrilo v našem pomenu besede, temveč sila resna zadeva.« (Bognar, 1987, str. 28).
- »Horvat in Magajna (1987) opredelita igro kot svoboden akt, ki ni povezan s procesi neposrednega zadovoljevanja potreb in ki je omejen na svoj svet; potek in smisel igre sta v njej sami.« (Marjanovič Umek in Zupančič, 2006, str. 3).
- »Igra reprezentira otrokov kognitivni, socialni, emocionalni, gibalni razvoj ter povezave med vedeti in ne vedeti, aktualnim in možnim, verjetnim in neverjetnim. To je dialog med domišljijo in realnostjo, med preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo, med logiko in absurdnostjo, med varnostjo in tveganjem.« (Marjanovič Umek in Zupančič, 2006, str. 3).

Marjanovič Umek in Zupančič (2006) sta definirali sledeče osnovne razločevalne značilnosti igre: namernost, usmerjenost na predmete, odsotnost posledic, notranja motivacija in oblikovanje alternativne stvarnosti.

Če povzamemo zgornje definicije, je igra posebna vrsta dejavnosti, ki je značilna za obdobje otroštva. Je svobodna in namerna aktivnost otroka, temelji na njegovi notranji motivaciji. Cilj in smisel igre sta v dejavnosti sami, ki otroku pomeni veselje, užitek in zadovoljstvo.

Igra ni le osnovna dejavnost, marveč tudi notranja, biološko določena potreba vsakega otroka. Je pogoj, da se ta normalno psihično in fizično razvija.

Skozi igro otrok odrašča in dozoreva v odraslo osebo, spoznava sebe ter socialne in kulturne značilnosti okolja, v katerem odrašča. Pomembno vpliva na celostni razvoj otroka, kajti pri igri otrok pridobiva praktične izkušnje in znanja na vseh področjih razvoja. Igra namreč vpliva na telesno rast, na razvoj govora, mišljenja in njegove inteligence, socialnih spretnosti in čustev.

4.2 Oblike otroške igre

Klasifikacije otroške igre se med avtorji nekoliko razlikujejo. V nadaljevanju bomo predstavili klasifikacijo, ki smo jo obravnavali pri predmetu Razvojna psihologija. Otroške igre razvrstimo v dve skupini: spoznavne in socialne. Spoznavne vrste iger se nadalje členijo na funkcijsko, konstrukcijsko, simbolno in dojemalno igro ter igro s pravili. Socialne vrste igre delimo na samostojno, vzporedno, asociativno, sodelovalno in opazovalno igro, igro brez udeležbe ter neigralna vedenja (Petrič, 2012).

4.2.1 Spoznavne vrste igre

Funkcijska igra

Otrok preizkuša gibalne, zaznavne in čutne funkcije ter manipulira s predmeti in raziskuje njihove stvarne in oprijemljive značilnosti. Funkcijska igra je prva igra, ki se pojavi v razvoju. Prevladuje v prvih dveh letih dojenčkovega oz. malčkovega življenja. Od drugega leta in v celotnem predšolskem obdobju upada, a ne izgine.

Primeri dejavnosti: gibalne igre brez pravil (tekanje, skakanje), nalaganje in podiranje kock, igra s plišasto igračo, gnetenje, trganje ipd.

Konstrukcijska igra

Pri konstrukcijski igri si otrok želi nekaj narediti. Povezuje in sestavlja posamezne prvine igrače in gradi konstrukcijo. Ta vrsta igre se začne pojavljati ob koncu prvega leta starosti. Z leti pa postane vse pogostejša in celovitejša. Je prisotna v celotnem predšolskem obdobju.

Primeri dejavnosti: igra z različnimi gradniki.

Simbolna igra

Pri simbolni igri otrok uporablja simbole: reprezentira predmet, osebo ali dejanje iz realnega ali domišljjskega sveta. Prve enostavne oblike simbolne igre opazimo že pri enoletnem malčku, predvsem v interakciji z mentalno razvitejšim partnerjem. Značilna je za otroke do šestega, sedmega leta starosti. Višja oblika simbolne igre je igra vlog in sociodramska igra.

Primeri dejavnosti: otroci se igrajo zdravnika, kuhinjo, šolo ipd.

Dojemalna igra

To je igra, pri kateri otrok izraža dojemanje odnosov (poimenovanje, sledenje navodilom, dajanje navodil). Prve oblike so opazne že v prvem letu. Pogostejša je v drugi polovici prvega leta in v celotnem predšolskem obdobju.

Primeri dejavnosti: otrok razvršča predmete po barvi in obliki, zna odgovoriti na vprašanje, kje je muca.

Igra s pravili

Ob tej dejavnosti se otrok uči sprejemati in upoštevati pravila, nadzorovati svoje vedenje in čustva. Pojavi se približno po tretjem letu starosti.

Primeri dejavnosti: gibalne igre s pravili (lovljenje, med dvema ognjema).

4.2.2 Socialne vrste igre

V otrokovi igri lahko opazujemo tudi razvoj socialnega vedenja. S socialnega vidika ločimo:

- Igro brez udeležbe, ko je otrok prisoten v kaki igralni situaciji, ampak se sam ne igra, gleda okrog sebe, opazuje itd.
- Opazovalno igro, ko je otrok prisoten v kaki igralni situaciji, ampak samo opazuje igro drugih otrok, se pogovarja, sprašuje ipd.
- Samostojno igro, ko se otrok igra sam z igračami, ki so različne od igrač drugih otrok. Drugih otrok ne vabi v igro.
- Vzporedno igro, ko se otrok igra samostojno igro v bližini drugih otrok. Igra se s podobnimi ali z enakimi igračami kot preostali, ampak otroci ne vplivajo drug na drugega.
- Asociativno igro, ko se otrok igra z drugimi otroki, vendar ne sodelujejo kot skupina, nimajo skupnega cilja. Otroci si posojajo igrače, posnemajo drug drugega itd.

- Sodelovalna igra, ko se otroci igrajo v skupini in imajo skupen cilj. Otroci prevzamejo različne vloge in si razdelijo delo.

V otrokovi igri opazimo vse socialne vrste igre do četrtega leta starosti.

4.3 Otroška igra v vrtcu in kurikulumu za predšolske otroke

Igra je prevladujoča dejavnost v vseh vrtcih ne glede na vrsto kurikula in program, ki ga izvajajo ali različne pristope vzgojiteljic. Je pojem, ki se nanaša na visoko število različnih dejavnosti in je prisotna na vseh področjih dejavnosti v vrtcu.

V Kurikulu za vrtce (1999, str. 19) je zapisano, da je otroška igra »tista dejavnost, ki na najbolj naraven način združuje temeljna načela predšolske vzgoje in je v primeru, da je opredeljena dovolj široko /.../ razumljena kot način otrokovega razvoja in učenja v zgodnjem obdobju«.

»V igri se v otrokovih dejavnostih prepletajo in povežejo različna področja kurikula, kar je za razvojno stopnjo in način učenja v tem starostnem obdobju smiselno in strokovno utemeljeno.« (prav tam, str. 20).

»Pa vendarle igra v kontekstu kurikula vrtca ni razumljena kot dejavnost, ki bo sama po sebi pripeljala do realizacije tako ali drugače zapisanih ciljev predšolske vzgoje, nasprotno, treba je poznati in definirati osnovne elemente kurikula, jih znati povezovati z osnovnimi elementi kakovosti predšolske vzgoje v vrtcu /.../« (prav tam, str. 20).

Marjanovič Umek in Zupančič (2006) sta v prispevku Igra v kurikulumu za predšolske otroke predstavili in analizirali izsledke številnih raziskav (Bruce, 1995; Kitson, 1995; Smith, 1995; Smith in Syddall, 1978; Wood in Attfield, 1996) o vlogi in mestu igre v različnih kurikulumih. Izsledki kažejo, da obstaja več dejavnikov, ki pomembno vplivajo na igro oz. kakovost igre v vrtcih:

- otroci morajo imeti dovolj časa za igro, ustrezen in primeren prostor (npr. igralni kotički) in druga kakovostna sredstva (igralni materiali in igrače);
- kurikulum mora biti raznolik in razvojno ustrezen, otrokom mora nuditi številne možnosti za pridobivanje različnih igralnih izkušenj;
- dejavnosti in izkušnje morajo pokrivati vsa področja razvoja: gibalno, kognitivno, čustveno in socialno področje;
- uravnoteženost med dejavnostmi, ki jih izbere otrok sam, in tistimi, ki jih ponudi vzgojiteljica oz. med vodenimi dejavnostmi in prosto igro;

- otrok potrebuje pomoč in spodbudo za spoznavanje drugih otrok in odraslih: tako vrstniki kot odrasli imajo pomembno vlogo pri strukturiranju in kakovosti igre;
- otrok potrebuje možnosti za razvoj zaupanja in samospoštovanja;
- otrok potrebuje možnosti za razvoj odgovornosti za učenje in vedenje, kar vključuje izbire in odločitve, načrtovanje, prošnje za pomoč in nudenje pomoči drugemu;
- otroka je treba spoštovati, poslušati in jemati resno;
- visoko usposobljene vzgojiteljice, ki se zavedajo lastne večdimenzionalne vloge pri strukturiranju igre (npr. vzgojiteljica igro otrok spodbuja, usmerja, zagotavlja kakovostno interakcijo med odraslim in otrokom ter med vrstniki).

4.4 Igra in učenje v vrtcu

Igra je najboljša učiteljica otrok, zato lahko trdimo, da sta igra in učenje pojma, ki sta tesno povezana. Prvi viri, ki pričajo o uporabi igre v vzgoji in učenju segajo v daljni čas starih Egipčanov. Skozi tisočletja so se mnenja strokovnjakov o uporabi igre pri vzgoji, učenju in izobraževanju zelo razlikovala: »/.../ od popolnega zanikanja ali celo poudarjanja škodljivosti in strahu pred igro, do navdušenega zagovarjanja rabe igre pri vzgoji; celo do zahtev, da bi se moral tudi vzgojitelj igrati.« (Bognar, 1987, str. 28). Danes so si strokovnjaki na posameznih področjih vedno bolj enotni v tem, da se predšolski otroci zelo dobro (oz. lahko rečemo, da se najbolje) učijo z igro. O slednjem pričajo tudi številne publikacije, ki spodbujajo igro, uporabo igre kot metodo dela in učnih iger v formalnem izobraževanju.

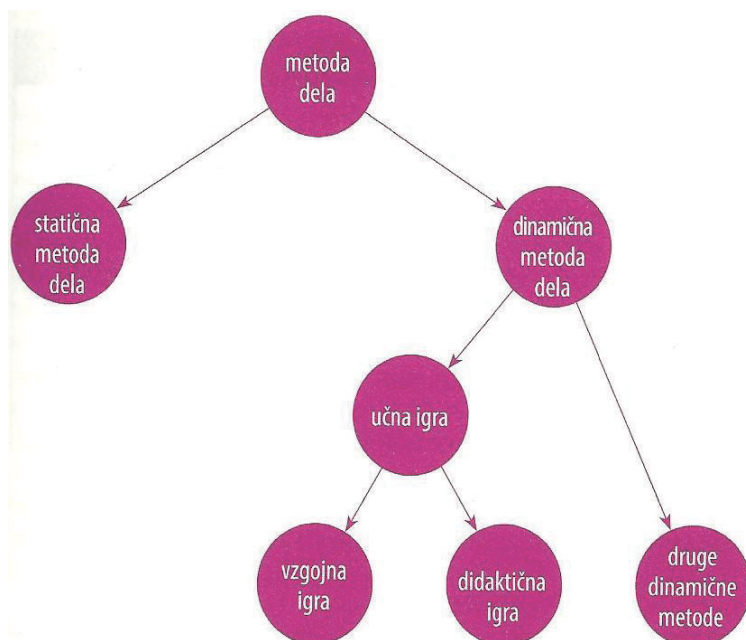
Razmerje med igro in učenjem oz. kako igra deluje na sprejemanje učne snovi in na trajnost znanja so strokovnjaki z različnih koncev sveta proučili s številnimi raziskavami. Skupna ugotovitev je bila, da uporaba metode igre v učnem procesu v primerjavi z drugimi metodami dela prinaša enak ali boljši učinek oz. rezultat. Znanje, ki so ga otroci pridobili z igro, je nedvomno trajnejše od znanja, ki so ga pridobili z drugimi metodami (npr. frontalna razlaga, učni list), in boljše, saj igra omogoča kvalitativno učenje.

Na splošno lahko trdimo, da so otroci med delom oz. učenjem z igro aktivnejši, bolj motivirani in pozorni; njihov interes je višji, končni uspeh je boljši in pridobljene izkušnje se pretvorijo v trajnejše in boljše znanje.

»Zaradi tega je igra izredno primerna za divergentno vedenje, raziskovanje in preizkušanje. Na ta način pa se otrok vsakodnevno preizkuša s tistimi aktivnostmi in procesi, ki jim ni še povsem dorasel. Na ta način postaja igra osnovno gibalo

psihičnega razvoja v zgodnjem otroštvu ter osnova za primarne oblike učenja.« (Marjanovič Umek in Zupančič, 2006, str. XI).

4.5 Dinamične metode dela in učna igra

Slika 1: Metode dela (Mrak Merhar, Umek, Jemec in Repnik, 2013, str. 9)

Avtorji priročnika Didaktične igre in druge dinamične metode (Mrak Merhar idr., 2013) delijo metode dela na statične in dinamične. »Pri statičnih metodah so udeleženci pasivni in večinoma opazujejo dogajanje kot zunanji opazovalci, vodja pa je aktiven. Pri dinamičnih metodah so udeleženci aktivni in sodelujejo, skupaj z vodjo ustvarjajo proces in odkrivajo novo znanje.« (prav tam, str. 9).

Dinamične metode omogočajo otrokom mnogo izkušenj. Izkušnje pa pomenijo znanje, ki ga otroci znajo uporabiti v praksi, ker so si pridobili že eno ali več praktičnih izkušenj. Takemu učenju pravimo izkustveno učenje.

»Dinamične metode omogočajo celostno učenje, saj spodbudijo tako kognitivno raven (povezovanje že naučenih pojmov iz naših preteklih izkušenj z novimi), kot tudi afektivno (aktivna vloga udeleženca zahteva tudi vpetost čustev in etičnih načel) in psihomotorično raven.« (prav tam, str. 11).

Med dinamične metode dela uvrščamo tudi igro. Igra postane sredstvo za vzgojo in učenje, v njej se povežejo vsa področja otrokovega razvoja in kurikularnih dejavnosti in zato ima zelo veliko ravní: igra lahko predstavlja dramatizacije z lutkami, gibalne in rajalne igre ob petju, govorne igre, družabne igre, igre vlog, učne igre itd.

Zaključimo lahko s trditvijo, da je igra v predšolskem obdobju najpomembnejše, zabavno, izkustveno in celostno učenje.

4.5.1 Opredelitev učne igre

Učna igra je igra, ki jo uporabljamo v učnem procesu oz. pri pouku. Ima vnaprej načrtovane učne cilje. Glede na vsebino zastavljenih ciljev delimo učne igre na vzgojne in didaktične igre.

»Vzgojna igra v ospredje postavlja predvsem vzgojne cilje, v manjši meri pa se dotakne izobraževalne vloge. Za take igre veljajo predvsem tiste, ki posegajo bolj na odnosno raven.« (Mrak Merhar idr., 2013, str. 12). Primeri takih iger so socialne igre in igre za gradnjo skupnosti.

»Didaktične igre v ospredje postavljajo kognitivno spoznanje oz. izobraževalne cilje, torej neko novo znanje.« (prav tam, str. 12). Primer take igre je na primer igra, katere cilj je spoznavanje barv in geometrijskih likov.

4.5.2 Didaktične igre

Vsaka igra otroka ima vzgojni in spoznavni učinek, vendar sta bolj ali manj nehotena in naključna (Bognar, 1987). Ker je vzgojno-izobraževalno delo sestavljeno tudi iz operativnih ciljev, se vzgojitelji pri pouku poslužujejo didaktičnih iger, ker se cilji z igro lažje dosežajo.

»K didaktičnim igram prištevamo tiste otroške igre, ki imajo vse splošne značilnosti iger, vsebujejo intelektualne aktivnosti in so namenjene razvijanju intelektualnih sposobnosti. Otroku omogočajo, da z vključevanjem in strukturiranjem kognitivnih izkušenj oblikuje nove miselne strukture, ki vplivajo na njegov razvoj mišljenja in govora. Večja motivacija, ki jo omogoča igra, daje otroku možnosti, da deluje na svet bolj spontano, ustvarjalno in na sebi svojstven način. Didaktična igra se od drugih otroških iger razlikuje po tem, da jo vključujemo v pouk in z njo uresničujemo učne cilje.« (Grginič, 2012, str. 2–3).

Mnogi avtorji menijo, da didaktična igra sploh ni igra, temveč igri podobna dejavnost. Te vrste igre zahtevajo večjo pozornost, koncentracijo, uporabo spomina in umski napor, zato je treba otroka za didaktično igro motivirati (Bognar, 1991 v Pižorn, 2010).

Še nekaj značilnosti didaktičnih iger:

- Didaktične igre imenujemo tudi igre s pravili. Pravila vnaprej določi vzgojiteljica in so za vse otroke enaka.

- Glavni cilj je, da se otroci zabavajo in naučijo česa novega.
- Vzgojiteljica mora vedeti, kaj želi doseči z didaktično igro, zato morajo biti cilji (jezikovni in vsebinski) jasno izraženi. Poleg tega mora igro prilagoditi potrebam, značilnostim in interesom svoje skupine ter drugim dejavnikom, ki vplivajo nanjo (čas, prostor ...).
- Didaktične igre je treba prilagoditi razvojni stopnji otrok.
- Učenje je tudi čustvena izkušnja, zato je zelo pomembno, da učno igro spremljajo pozitivna čustva in sproščeno vzdušje. Igra mora biti zabavna, privlačna in zanimiva. Ne da bi otroci to zaslutili, postane učenje.

4.5.2.1 Prednosti učenja z metodo igre in z didaktičnimi igrami

Učenje z metodo igre in z didaktičnimi igrami ima nekatere prednosti (Bognar, 1987, Horvat, 1997, Mrak Merhar idr., 2013), ki jih želimo izpostaviti. Menimo namreč, da so še posebej pomembne in zanimive za vzgojiteljice ter za njihovo delo v naših vrtcih. Didaktična igra kot način učenja:

- vzbudi veliko večjo pazljivost kot nekatere druge učne metode in posledično zmanjšuje razlike intenzivnosti v pozornosti otrok z različnimi sposobnostmi;
- ponuja možnost za maksimalno usmerjenost k vsebini brez vsakršnega napora otroka;
- je primerna za delo v nehomogenih skupinah, ker nudi boljše možnosti za učenje tudi otrokom z manj predznanja ali zmanjšanimi sposobnostmi;
- omogoča individualizirano delo, saj lahko za učence z različnimi sposobnostmi pripravimo igre z različnimi težavnostnimi nalogami.

4.5.2.2 Vrste didaktičnih iger in igrač

V nadaljevanju predstavimo različne vrste didaktičnih iger in igrač.

Pomembno je, da vzgojiteljica ve, katere vrste didaktičnih iger in igrač obstajajo, ker ji bo to pomagalo pri ustvarjanju lastnih iger in igrač. Da bi bila igra uspešna, mora vzgojiteljica vedeti, katere igre lahko pripravi in kako jih sestaviti.

Avtorji delijo didaktične igre in igrače na različne načine. Kamenov (1983, v Bognar, 1987) deli igre v tri skupine: igre vlog, igre s pravili in konstruktorske igre.

Igre vlog

Primeri dejavnosti: naravna igra vlog, pri kateri se otroci igrajo družino, vrtec, šolo, trgovino; dramatizacija pravljic in drugih besedil; problemska igra vlog, ko otroci morajo v igri rešiti problemsko situacijo.

Igre s pravili

Primeri dejavnosti: spomin, loto, sestavljenke in igre, pri katerih uporabljamo igralno ploščo, figurice in kocko z različno vsebino: narava, barve, oblike, črke itd. Take igre nam dajo neskončno možnosti: matematične igre, jezikovne igre, gibalne in glasbene igre.

Konstruktorske igre

Primeri dejavnosti: izdelava predmeta iz legogradnikov ali embalaže po navodilih, npr. avta ali hiše.

Kamenov je v svojem članku Didaktične igre (1981, v Marjanovič Umek, 1981) podrobneje razvrstil didaktične igre in igrače v 19 podskupin:

- domine, slike v parih, igre tipa »črni Peter«;
- loto;
- igre posploševanja;
- igre strategije in zavajanja (npr.: dama, potapljanje ladjic, šah, mikado);
- labirinti in igre »za bistre glave«;
- igre tipa »človek ne jezi se«;
- igre s programiranimi igračkami;
- zložanke, sestavljanke in dopolnjevanke;
- igre konstruiranja in uvrščanja;
- igre z barvami in oblikami;
- logično-matematične igre;
- igre opazovanja in razpoznavanja;
- vidne igre;
- primerjalne in ocenjevalne igre;
- spominske igre;
- besedne igre;
- pantomimične igre;
- spretnostne igre;
- igre, v katerih postavljajo pravila otroci.

Vse igre in igrače, ki so naštet zgoraj, lahko uporabimo in prilagodimo za pouk jezika.

Primeri dejavnosti: domine in karte spomin za učenje in ponavljanje novih besed, nasprotij; igre tipa »človek ne jezi se« za ponavljanje besed s poimenovanjem

narisanega; pantomimične igre za ponavljanje besed (med njimi poimenovanje dejanj); igre opazovanja in razpoznavanja za poimenovanje in razvrščanje predmetov.

4.6 Vloga vzgojitelja v otrokovi igri v vrtcu

V različnih gradivih, ki smo jih preučili za pričujoče delo, so avtorji opredelili kot pomembni dejavnik za kakovost otrokovega učenja in posledično otrokove igre v vrtcu kompetentnost in strokovno usposobljenost vzgojiteljic.

Kot zapiše Bognar (1987, str. 88), je igra »pri pouku lahko učinkovita le pod vodstvom dobrega in strokovno podkovanega učitelja, čigar vloga se z igro ne zmanjšuje, temveč se povečuje in postaja bolj zapletena. Igra pomeni posreden vzgojno-izobraževalni vpliv, v pedagogiki pa je znano, da so prav takšni posredni postopki učinkovitejši; zahtevajo pa večjo sposobnost in višjo raven učiteljeve pedagoške kulture«.

V igri najmlajših otrok imajo vzgojitelji in odrasli nasploh velik pomen. Odrasla oseba je v igralni interakciji z otrokom mentalno razvitejši partner (v nadaljevanju: MRP) in je odlična spodbuda za otrokov razvoj, ker se otrok v igri od njega uči. Ob pomoči MRP, ki je lahko tudi bolj kompetenten vrstnik ali starejši otrok, otrok doseže območje bližnjega razvoja (v nadaljevanju: OBR). Ta predstavlja razkorak med dejansko ravnijo otrokovega razvoja in potencialno ravnijo, ki jo otrok lahko doseže ob pomoči MRP (Vygotsky, 1978, v Bognar 1987).

Interakcija vzgojitelja in otroka v igralnem procesu je nadvse pomembna. Igra omogoča kakovostnejše razmerje med vzgojiteljico in otroki, saj vzgojiteljica postane prijateljica, sodelavka otrok, pomočnica otrok. Skupaj z njimi se uči, zabava ter osebno in profesionalno raste. Ni več samo oseba, ki se ukvarja zgolj z ohranjanjem discipline in misli, da vse ve (Bognar, 1987).

Ob koncu poudarimo pomen vloge vzgojitelja v igri: po eni strani je aktiven soigralec, po drugi mora ob pravem trenutku izstopiti iz igre, da ne bi preveč vplival na otrokovo izvirnost, ustvarjalnost in spontanost. Pomembno je tudi opazovanje otrok pri igri: z igro odkrivamo otrokove osebne lastnosti, značaj, znanje, stil učenja, jezikovne zmožnosti, odnos do soljudi, socialno zrelost, gibalne spretnosti itd.

5 OTROŠKI GOVORNI RAZVOJ IN IGRA

5.1 Govorni razvoj

Govor se pri otroku razvija postopno. Prvo obdobje v govornem razvoju je predjezikovno obdobje. Za to obdobje je značilno, da se otrok izraža z glasovi, ki niso besede. To so jok, cmokanje, vzdih, vokalizacije (gruljenje, cviljenje), bebljanje in naključna posnemanja glasov brez razumevanja njihovega pomena. S temi glasovi otrok preizkuša in razvija svoj govorni aparat, postopno prevzema nadzor nad proizvajanjem glasov, s katerimi sporoča svoje potrebe in čustva (Marjanovič Umek, Kranjc in Fekonja, 2006). To obdobje traja približno do prvega leta starosti.

Predjezikovnemu obdobju sledi jezikovno obdobje. Za to obdobje je značilno, da otrok izgovori prvo besedo (skupina glasov, ki imajo nek pomen), tj. ponavadi od 12. do 13. meseca (Marjanovič Umek idr., 2006).

Po 18. mesecu se otrokov besednjak zelo hitro širi in z njim tudi njegovo govorno razumevanje. Otrokov prve besede so samostalniki in nato se naučijo še glagole.

Od 18. do 20. meseca otrok začne sestavljati besede v stavke in oblikuje prve dvobesedne izjave (telegrafski govor), ko združi dve besedi, da bi z njima izrazil določeno misel (Marjanovič Umek idr., 2006).

Od 24. do 27. meseca malčki oblikujejo izjave, v katerih združujejo že tri ali štiri besede in usvajajo slovnična pravila jezika. Do četrtega leta oblikujejo vse bolj celovite stavke.

»V zgodnjem otroštvu (od približno 3 do 6 let) se govor tako na slovničnem področju, ki vključuje obliko in vsebino, kot na pragmatičnem oz. sporazumevalnem področju razvija hitro ter v medsebojni povezanosti /.../« (Marjanovič Umek idr., 2006, str. 26).

Otroci od četrtega do šestega leta poznajo že vse besedne vrste in tvorijo daljše stavke, ki jih sestavlja od šest do osem besed. Njihov način govorjenja se približuje načinu izražanja odraslih (Lipnik in Matić, 1993; Marjanovič Umek idr., 2006).

Na razvoj jezika zelo vplivajo tudi pravljice in pripovedke, ki jih otrok okrog šestega leta zelo rad posluša. Tudi sam si rad izmišlja in pripoveduje zgodbe (ustvarjalno pripovedovanje), v katere vplete tudi neresnične dogodke in pretiravanja (Lipnik in Matić, 1993; Marjanovič Umek idr., 2006).

Pri govornem razvoju otrok ima zelo pomembno vlogo vzgojiteljica, ki z uporabo različnih metod (metoda igre in učne igre, metoda pogovora, pripovedovanja,

opisovanja, metoda uporabe besedil otroške književnosti) spodbuja in razvija govorne kompetence otrok.

5.2 Govorne igre

Lipnik in Matić (1993) pišeta, da predstavlja metoda igre način dela tudi pri razvoju govora. Otroci z igro vadijo poslušanje, razločevanje in oblikovanje glasov, besedišče in otroški stavek. Razvijajo osnovne elemente, negujejo komponente in lastnosti dobrega govorjenja. Take igre imenujeta govorne igre in pri govorni vzgoji predstavljajo obliko dela z igro.

»Govorne igre so igre z glasovi, besedami, izrazi, stavki, igre pripovedovanja (stvarnega in ustvarjalnega), igre v tvorbi verzov in pripovedkam in pesmim podobnih vrst sporočil. Glede na to jih delimo na:

1. *fonološke igre (igre z glasovi),*
2. *leksikalne (z besedami),*
3. *sintaktične (s stavki),*
4. *igre s pregovori, reki in podobnim (vprašanke, primerjave idr.),*
5. *uganke in njim podobne igre (dopolnjevanke, ugotovi po opisu; daj, ugani! ipd.),*
6. *izštevanke in preštevanke,*
7. *razvrščanke,*
8. *hitro govorjenje kot govorne igre (norčevanke, čistogovorjenke, hitrogovorjenke),*
9. *zagovori,*
10. *lažnivke,*
11. *posmehljivke,*
12. *anagrami,*
13. *igre pripovedovanja,*
14. *dramske igre,*
15. *gibalne govorne igre,*
16. *različne govorne igre itd.«.* (Lipnik in Matić, 1993, str. 81).

5.3 Didaktične igre pri (tuje)jezikovnem pouku

Pri jezikovnem pouku lahko uporabljamo učne igre kadar koli: na začetku kot uvodno motivacijo, kot osrednjo dejavnost za vpeljavo nove snovi ali ponavljanje in utrjevanje ali na koncu.

Avtorji, ki se ukvarjajo z didaktiko drugega/tujega jezika, so razvrstili didaktične igre za učenje jezika v tri glavne skupine. Čeprav te igre izhajajo iz didaktike drugega/tujega jezika, jih je mogoče uporabljati tudi pri učenju prvega jezika.

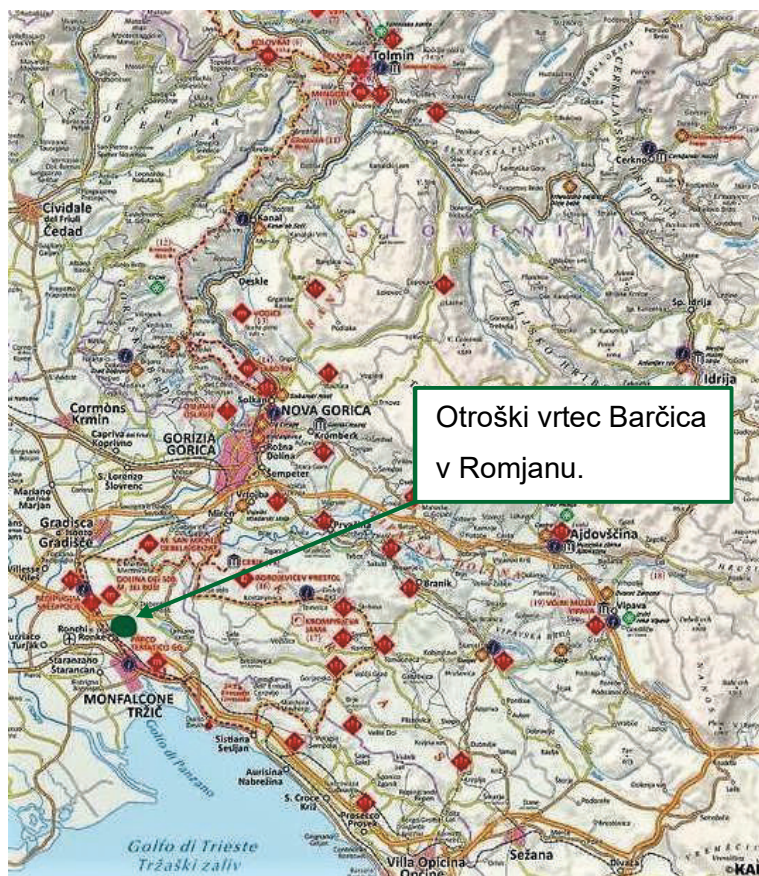
Brewster, Ellis in Girard (1992, v Pižorn, 2010) delijo igre, ki jih uporabljamo pri pouku tujega jezika, v naslednje skupine:

- Glede na namen igre:
 - Usmeritvene igre (angl. Code-control games). Take igre uporabljamo za učenje in ponavljanje besedišča in pravilne izgovorjave. Na primer: vzgojiteljica reče 'Šla bom v trgovino in kupila mleko'. Prvi otrok nadaljuje 'Šel bom v trgovino in kupil mleko in kruh'. Naslednji otrok ponovi, kar sta rekla igralca pred njim in doda še eno stvar, ki jo bo sam kupil.
 - Igre sporazumevanja (angl. Communication games). Take igre uporabljamo kot vajo za govor, da ga izboljšamo in da bo bolj tekoč. Na primer, otroci se igrajo, da gredo v trgovino kupit kruh. En otrok prevzame vlogo prodajalca, drugi pa kupca.
- Glede na potrebne pripomočke (angl. Resources required games):
 - igre, ki ne zahtevajo nobenih pripomočkov (npr. Simon pravi);
 - igre, pri katerih potrebujemo le svinčnik in papir (npr. vislice);
 - igre, pri katerih potrebujemo razne pripomočke (npr. karte, igralno ploščo s figuricami in kocko).
- Igre, ki izboljšujejo (tuje)jezikovne zmožnosti (angl. Language practised games):
 - igre, s katerimi vadimo jezik, besedišče, čase (npr. ploskanje besed, izvajanje vaj iz programa možganske telovadbe Brain gym in ritmično izrekanje besed ali povedi);
 - igre, s katerimi vadimo poslušanje (npr. Simon pravi, telefon);
 - igre, s katerimi vadimo pisanje (npr. pisanje skupnih povedi, kjer vsak otrok napiše del povedi, ne da bi videl, kar so napisali drugi otroci);
 - igre, s katerimi vadimo pravopis (npr. vislice, urejanje črk v besedo).

III PRAKTIČNI DEL

6 JEZIKOVNI TEČAJ IGRAJMO SE SLOVENSKO

Tečaj slovenščine Igrajmo se slovensko sem pripravila za otroke, ki obiskujejo slovenski otroški vrtec Barčica v Romjanu. Izvajala sem ga v šolskem letu 2014/2015 enkrat tedensko od meseca marca do meseca maja. V vrtcu sta dva oddelka in v vsakem oddelku sem opravila deset srečanj.

Slika 2: Romjan (Ronchi dei Legionari) se nahaja v občini Tržič (Monfalcone), ki je del goriške pokrajine (vir: <https://issuu.com/potmiru/docs/120827150100-bd59c09c39d5483a89e78736cdfaf90eb>)

V Romjanu so leta 1979 odprli slovenski vrtec in januarja 1981 še slovenski odderek osnovne šole. Danes delujeta v tržiški občini kar dva vrtca: prvi je v Romjanu, drugi v Ronkah; vsak ima po dva oddelka. V Romjanu je tudi osnovna šola, ki šteje nad sto otrok.

Posebnost slovenskih vrtcev in šol na tem območju je, da jih obiskujejo pretežno otroci, ki prihajajo iz neslovenskih družin. Njihov materni jezik ni slovenščina, zato ob vstopu v vrtec slovenščine še ne znajo.

6.1 Opis oddelkov

Otroški vrtec Barčica ima dva oddelka. Oddelek A sestavlja heterogena skupina 27 otrok, devet triletnih, osem štiriletnih in deset petletnih. V oddelku so trije otroci, ki imajo slovensko govorečo mater, ampak ne govorijo slovensko. Preostali prihajajo iz italijansko govorečih družin. Torej ni nobenega otroka, ki bi ob vstopu v vrtec že obvladal slovenski jezik.

V skupini »velikih« je deklica, ki precej dobro obvlada slovenščino; v pogovoru z vzgojiteljico jo pogosto uporablja. Preostali otroci razumejo dokaj dobro in se trudijo za pogovor v slovenskem jeziku. Le en deček kaže na nerazumevanje jezika. V skupini »srednjih« je razumevanje jezika dokaj dobro in ga redno uporabljajo pri rutinskih dejavnostih. V skupini »majhnih« izstopa deklica, ki zelo dobro in hitro usvaja slovenski jezik; včasih se samostojno izraža v slovenščini, uporablja zelo enostavne izjave. Drugi kar dobro ponavljajo slovenske besede, dva otroka pa imata težave pri izgovorjavi oz. njuno izražanje je še nejasno.

Vzgojiteljica ugotavlja, da je v celotni skupini stopnja razumevanja in uporabe slovenskega jezika dokaj dobra. Otroci se med seboj pogovarjajo v italijanščini.

Oddelek B sestavlja heterogena skupina 27 otrok, 11 triletnih, šest štiriletnih in deset petletnih. Štirje otroci imajo mater Slovenko, dva pa očeta Slovenca: ti otroci slovenščino delno razumejo in samo dve deklici se izražata v slovenščini. Dva otroka imata starše srbske in hrvaške narodnosti in oba znata italijanščino. Preostali otroci prihajajo iz italijansko govorečih družin.

V skupini »velikih« se skoraj vsi otroci trudijo, da se izražajo v slovenskem jeziku, razen dveh deklic, ki imata nekaj težav. Razumevanje slovenščine pa je zelo dobro. Pri »srednjih« sta dve deklici in en deček, ki dobro razumejo slovenski jezik in se pogosto izražajo v slovenščini. En deček ima težave pri razumevanju slovenskega jezika in se izraža samo v italijanščini. Deček, ki obiskuje vrtec le v dopoldanskem času, pa težko razume slovenski jezik. »Majhni« otroci ponavljajo besede, ki se navezujejo na njihovo rutino v vrtcu. Dve deklici, ki imata enega od staršev Slovenca, se izražata v slovenskem jeziku. En deček je še v »tihih« fazi.

Vzgojiteljica meni, da celotna skupina precej dobro obvlada slovenski jezik. Otroci se med seboj pogovarjajo v italijanščini.

6.2 Načrtovanje in priprava tečaja

Ob razmišljanju in pisanju, kako je nastal tečaj slovenščine Igrajmo se slovensko, sem ugotovila, da je bilo v njegovo pripravo in izvedbo vložena veliko dela in učenja. Zelo pomembne so izkušnje, ki sem jih pridobila med večletnim delom z otroki in s poučevanjem angleščine¹ na predšolski stopnji. Tečaj opiram tudi na najnovejša spoznanja na področju učenja predšolskih otrok, o dvojezičnosti in možganih, na različne študije o metodah zgodnjega učenja tujih jezikov in o uporabnosti učne igre pri učenju.

Na Večstopenjski šoli v Doberdolu sem v šolskem letu 2012/2013 izvedla jezikovna projekta Mavrična torta in Čarobni koš, ki sta bila namenjena otrokom, ki so obiskovali otroški vrtec v Ronkah ter prvi in drugi razred osnovne šole v Romjanu. Že pri teh projektih sem pri delu uporabljala metodo igre in didaktične igre. Ko sem projekta zaključila, sem skozi osebno evalvacijo in refleksijo ugotovila, kaj je delovalo in kaj je bilo treba izboljšati. Vse ugotovitve sem upoštevala pri načrtovanju novega projekta, tečaja slovenščine za predšolske otroke, ki ga opisujem v pričujočem delu.

Nato sem začela raziskovati strokovno literaturo z namenom, da bi pripravila izbor virov, ki bi ga uporabila pri pripravi tečaja Igrajmo se slovensko. V prihodnosti bi želela sestaviti bibliografijo, ki bi pomagala tudi drugim vzgojiteljem pri iskanju gradiva, ki ga potrebujejo pri svojem delu, pri načrtovanju in pripravljanju učnih enot na jezikovnem področju v vrtcih. Ker sem našla le malo gradiva posebej za učenje slovenščine na predšolski stopnji, sem uporabila tudi gradivo za učenje slovenščine na osnovni šoli in za učenje angleščine kot tujega jezika na predšolski stopnji.

Sledi seznam virov in literature, ki sem jih uporabila pri začetnem načrtovanju tečaja.

Grginič, M. in Zupančič, M. (2004). *ABC-igralnica*. Domžale: Založba Izolit.

Kukovica, F., Wrulich, J., Raschun, I., Kukovica, S. in Pinter, M. (1986). *Sonja in Peter se učita slovensko 1*. Ljubljana: Založba Drava Celovec/Klagenfurt.

Kukovica, F., Wrulich, J., Raschun, I., Kukovica, S. in Pinter, M. (1986). *Sonja in Peter se učita slovensko 2*. Ljubljana: Založba Drava Celovec/Klagenfurt.

Lewis, G. in Bedson, G. (1997): *Games for children*. Oxford: Oxford University Press.

Pečjak, S. (2009). *Z igro razvijamo komunikacijske sposobnosti učencev*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

¹ Avtorica pričujočega dela je učiteljica angleščine na predšolski stopnji.

Reilly, V. in M. Ward, S. (1997): *Very young learners*. Oxford: Oxford University Press.

Sulejmanovič, G. (1999). *CD Skrinjica želja*. Ljubljana: Panika Records.

Voglar, M. (1998): *Biba buba baja*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Vučajnk, T., Upale, B. in Kelner, M. (2014). *Poigrajmo se slovensko*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

6.3 Opredelitev tečaja

Tečaj je zasnovan komunikacijsko, kar otrokom omogoča postopno in sistematično usvajanje slovenščine. Prav tako omogoča razvijanje predvsem dveh sporazumevalnih dejavnosti: poslušanja in govorjenja.

Na učinkovitost tečaja vpliva več dejavnikov, in sicer kompetence vzgojiteljice, velikost in homogenost skupine in čas učenja.

1. Kompetence vzgojiteljice

Vzgojiteljica je temeljna nosilka znanja, zato mora dobro obvladati tako slovenski jezik kot jezikovno didaktiko. Obvezno mora poznati tudi didaktiko zgodnjega učenja drugega in tujega jezika, saj se poučevanje otrok, katerih prvi jezik je slovenščina, razlikuje od poučevanja otrok, ki slovenščine še ne znajo. Njen pristop in odnos do jezika in do otrok sta tudi zelo pomembna, ker vplivata na to, ali bo otrok vzljubil jezik.

Vzgojiteljica mora imeti ustrezno teoretsko in praktično znanje. Pri učenju drugega in tujega jezika sta važna tudi način dela in podajanja snovi ter izbira učne metode. Pomembno je, da so igralne dejavnosti dobro pripravljene. Načrtovanje in izvajanje pouka in učnih dejavnosti mora biti čim bolj raznoliko in pestro, da otroke pritegne, da vzbudi v njih radovednost in željo po sodelovanju v dejavnostih. Važni sta še motivacija in pohvala.

2. Velikost skupine

Optimalno bi bilo, da bi delo potekalo v manjših skupinah (od osem do deset otrok), tako da so otroci pri pouku čim dejavnejši in imajo veliko možnosti za dejavno rabo jezika in za utrjevanje naučenih vsebin. Aktivno sodelovanje pri pouku pa viša tudi njihovo motivacijo, saj otrok občuti uspeh, da zmore rešiti naloge, ki mu jih zastavi vzgojitelj. Pri tem so ključnega pomena vzgojiteljeve pohvale, spodbude in pomoč.

Tečaj lahko izvajamo tudi z večjo skupino ali s celim oddelkom (do 25–28 otrok): pri dejavnostih, pri katerih mora na primer vsak otrok posebej odgovoriti na vprašanje, sodeluje manj otrok. Najprej vprašamo deset otrok, pri naslednji dejavnosti drugih deset. Pozorni moramo biti, da pridejo vsi na vrsto.

3. Homogenost skupine

Priporočljivo je, da so skupine čim bolj homogene (starost, znanje jezika ...). Vendar je tečaj primeren tudi za delo z nehomogenimi skupinami.

4. Čas učenja

Najprimernejši čas za izvedbo tečaja je dopoldanski čas, ko so otroci še spočiti in najbolj zmožni sprejemati nove vsebine. Popoldanski čas je tudi primeren. Posamezne dele oz. aktivnosti lahko izvedemo kot samostojno enoto kadar koli (denimo v jutranjem krogu, pred kosilom ali po njem, pred odhodom).

Primarni cilj tečaja slovenščine Igrajmo se slovensko je usposobiti otroke za začetno sporazumevanje v slovenščini ali/in nadgrajevanje že usvojenih znanj.

Globalni cilji tečaja so:

- govorni razvoj vseh otrok v skupini;
- spodbujanje participacije vseh otrok;
- oblikovati pozitiven odnos do učenja slovenskega jezika;
- načrtovati ustrezen pedagoški odziv (prilagajanje in dopolnjevanje programa, nalog, spreminjanje metod, pristopov, oblik dela, didaktičnih pripomočkov ...).

Tečaj vsebuje osnovni nabor tem (pozdravi, vse o meni, moja družina, števila, barve in oblike, na kmetiji ...) slovničnih in sporazumevalnih vzorcev (jaz sem, jaz vidim mavrico, mi hodimo ...) ter besedišče. Tečaj je zasnovan tako, da ga vzgojitelj lahko sproti dopolnjuje ali prilagodi potrebam in zmožnostim posamezne skupine in vsebinam letnega programa.

6.4 Izvedba in razprava jezikovnega tečaja

Prvo oz. uvodno srečanje je bilo namenjeno spoznavanju skupine, da bi lahko ocenila njihovo začetno znanje slovenščine in njihov odnos do jezika. Z vzgojiteljico sva se dogovorili, da prvo srečanje izvedem s celotno skupino, da bi preverila, ali bi bilo mogoče izvesti srečanja z vsemi otroki skupaj. Glede na odziv otrok bi se nato odločili za najprimernejšo obliko dela: v eni sami skupini ali v več manjših skupinah.

Zaradi organizacijskih razlogov sva se z vzgojiteljico dogovorili, da bom tečaj izvajala s celotno skupino.

Že pri pripravljanju tečaja sem upoštevala dejstvo, da v naših vrtcih otroci niso razdeljeni v posamezne starostne skupine, ampak so vsi otroci od tretjega do šestega leta starosti združeni v eni skupini. Razmišljala sem, kako oblikovati urico, da bi lahko zadostila potrebam in zmožnostim vsakega otroka. Otroci, stari tri leta, so namreč na

drugačni razvojni stopnji od tistih, ki so stari šest let. Zamislila sem si, da bi pri vsaki učni uri naredili več krajših in raznolikih dejavnosti, zato da bi otroke motivirala za sodelovanje in da bi bila njihova pozornost čim bolj visoka skozi celo urico. Vsakega otroka bi spodbujala k uporabi besedišča in sporazumevalnih vzorcev, ki so primerni za njegove jezikovne zmožnosti.

Dejavnosti, ki sem jih vključila v program, pokrivajo vsa področja kurikulumuma. Pri vsaki urici smo obravnavali več tem in izvedli do 15 aktivnosti: igra z lutko, petje, ples, gibalne igre, matematične igre, pantomima, dejavnosti z metodo popolnega telesnega odziva, učne in didaktične igre z raznolikimi didaktičnimi pripomočki ... Pripravila sem veliko didaktičnih iger, ki sem jih po urici pustila otrokom, da so se z njimi lahko igrali med tednom in tako utrjevali in ponavljali, kar smo delali pri urici. Otroci so se zelo radi igrali z njimi in zlasti, po poročanju vzgojiteljic in po mojih pričakovanjih, so se otroci igrali izključno v slovenščini, kot so se naučili pri tečaju slovenščine.

Na prošnjo vzgojiteljice sem vključila v tečaj tudi besedišče na temo vode, ki so jo otroci obravnavali skozi celo šolsko leto.

Skupina ni bila homogena, zato sem bila pozorna, da je bila urica razgibana in zanimiva za vse. Vsako urico smo začeli s pesmico Dobro jutro, dober dan, da bi prebudili vse »zaspance«.

Pri vsakem srečanju me je spremljala nova lutka. Tako so bili otroci vedno motivirani, da smo se pozdravili in predstavili. Radovedno so vstopali v razred in gledali v moj čudežni koš, katera žival je tokrat prišla na obisk v vrtec. Potem ko smo se pozdravili in predstavili, smo izvedli dejavnost z metodo popolnega telesnega odziva (pantomima, petje s kretnjami), ker je bila prejšnja aktivnost bolj zahtevna. Sledila je didaktična igra, ki je ponovno zahtevala večjo zbranost. Tempo urice je bil hiter, sledile so si raznolike dejavnosti, različnih težavnostnih stopenj. Otroci so z zanimanjem sledili dogajanju in zelo dobro sodelovali skozi celo urico. Ko so bile na vrsti dejavnosti namenjene posameznikom, so želeli sodelovati vsi. Izdelala sem mikrofona – didaktični pripomoček, da bi se jim zdelo bolj zanimivo odgovarjati na vprašanja; res je bilo tako. Jezili so se, ko niso prišli na vrsto. Tako so bili zatopljeni v dogajanje, da so popolnoma pozabili na tisti »non so« in enostavno govorili po slovensko: sproščeno in samozavestno. Tudi tisti, ki so bili še v »tihih« fazi ali so bili bolj sramežljivi, so se pred koncem tečaja potihoma oglasili in spregovorili po slovensko. Med skupnim izvajanjem dejavnosti sem stalno opazovala otroke in ugotovila, da so vsi sodelovali, tudi najmlajši in tisti, ki so bili bolj zadržani, vsak po svojih zmožnostih. Otroka, ki so bili bolj sramežljivi in boječji, nisem želela izpostaviti; nisem jih izbrala za individualne dejavnosti, vsaj na

prvih srečanjih ne. Ti otroci so sodelovali tako, da so se »naslanjali« na druge otroke, jim sledili ter ponavljali za njimi. Nekateri triletniki pa so že na začetku tečaja individualno odgovarjali na vprašanja. To so bili predvsem tisti, ki so imeli boljše govorne kompetence ali so bili bolj ekstravertirani.

Menim, da sta bili ključnega pomena tudi pohvala in pozitivna spodbuda. Ko so otroci povedali to, kar sem od njih pričakovala, so dobili »petko« ali celo »desetko«. Malenkost, kot »udariti petko z dlanjo«, jim je pomenila veliko nagrado. Medtem ko so govorili, so že dvigali rokice za »petko«. Nekateri so se zelo trudili, da bi si prislužili »desetko«, »dvajsetko« in celo »stotko«. Ko so dobili nagrado, so bili izredno zadovoljni in so se hvalili pred drugimi otroki in vzgojiteljico.

Uporabljala sem veliko rim in izštevanek, kar je bilo otrokom zelo všeč. Tudi navodila so bila povedana v rimi: npr. Tra-la-le, tri-li-lo, zapojmo pesmico. Ko sem jih začela izrekati, so otroci nadaljevali kar sami. Z veseljem in brez težav so sledili navodilom, saj so zvenela tako lepo in predvsem so se jih hitro naučili, ker so bila jasna in enostavna.

Za vsako srečanje sem napisala učno pripravo, ker menim, da so priprave bistvenega pomena za izvajanje kakovostnega pouka in doseganje učnih ciljev. Vzgojiteljica je jezikovni vzor, zato mora pri programiranih dejavnostih vedeti, kateri so učni cilji in kako jih bo dosegla.

Pripravo sem oblikovala v preglednico, ki je razdeljena na štiri kolone: v prvi koloni je napisana učna tema, besedišče in govorni vzorec, v drugi pa zaporedno število učne dejavnosti. V tretji koloni predvidevam govor in vprašanja vzgojiteljice ter govor otrok, v tretji pa odziv otrok. Vodoravno je razdeljena na vrstice in vsaka vrstica vsebuje eno učno dejavnost. Pri sestavljanju priprave sem uporabila različne pisave (male in velike tiskane črke, poševni tisk) in tisk raznih barv, da je besedilo preglednejše. Tako sem npr. v koloni »Vzgojitelj« zapisala z rdečimi črkami naslov dejavnosti, ki se navezuje na temo, z oranžnimi črkami učno metodo, v modrem tisku vzgojiteljeve besede in v črnem tisku spremno besedilo, ki opisuje to, kar dela vzgojitelj.

6.5 Učna priprava in razprava prvega srečanja

Preglednica 1: Učna priprava prvega srečanja

LEGENDA			
Rdeča - Učna tema, besedišče, govorni vzorec			
Oranžna - Učna metoda			
Modra - govor vzgojiteljice			
Črna - spremno besedilo, ki opisuje to, kar dela vzgojitelj			
Vijolična – govor in odziv otrok			
1. SREČANJE			
Učna tema Besedišče Govorni vzorec		Vzgojitelj	Otroci
	1.	<p>UVOD</p> <p>»Dobro jutro, otroci! Jaz sem Martina in sem prišla k vam, da se bomo skupaj igrali po slovensko. Ali se radi igrate? Krasno! Prepričana sem, da se bomo skupaj zelo zabavali. Z mano je prišel tudi moj prijatelj krokodilček Karli.«</p> <p>Lutka: »Dober večer, deklice, dober večer, dečki. Jaz sem Karli.«</p> <p>»Ali sem prav slišala? Je rekel dober večer? Ampak zdaj je vendar jutro. Ali si še zaspan, Karli?« Odložim lutko in nadaljujem z naslednjo dejavnostjo.</p>	Pozorno poslušajo.
<p>POZDRAVI</p> <p>Dobro jutro, dober dan.</p>	2.	<p>DOBRO JUTRO, DOBER DAN</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Ali je tudi kdo izmed vas še zaspan? Ja, ja, Karli. Zdi se mi, da so nekateri še zaspani. Dvignite se in postavite se pred stol. Zapijmo</p>	Pozorno

		<p>pesmico, da se bomo prav vsi zbudili! Tra la le, tri li lo, zapojmo prvo pesmico.«</p> <p>Dobro jutro, dober dan, nasvidenje svet sanj. (2-krat)</p> <p>Dobro jutro!</p>	<p>poslušajo, pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>POZDRAVI</p> <p>Dobro jutro, dober dan, dober večer.</p> <p>ORIENTACIJA V ČASU</p> <p>Zjutraj, čez dan, zvečer.</p>	<p>3. POZDRAVI</p> <p>RAZLAGA S SLIKOVNIMI KARTICAMI</p> <p>Otrokom razložim, kako se pozdravimo zjutraj (dobro jutro), čez dan (dober dan) in zvečer (dober večer). Ob razlaganju kažem slikovne kartice.</p> <p>»Zjutraj, ko sonce vzhaja, se zbudimo in pozdravimo dobro jutro.</p> <p>Čez dan, ko je sonce visoko na nebu, pozdravimo dober dan.</p> <p>Zvečer, ko sonce zahaja, pozdravimo dober večer.«</p> <p>Ponovno pokažem kartice in sprašujem otroke:</p> <p>»Kako pozdravimo zjutraj?« Otroci: »Dobro jutro.«</p> <p>»Kako pozdravimo čez dan?« Otroci: »Dober dan.«</p> <p>»Kako pozdravimo zvečer?« Otroci: »Dober večer.«</p>	<p>Pozorno poslušajo razlago in odgovarjajo na vprašanja.</p>	
	<p>4. POZDRAVI</p> <p>GLASBENO-GIBALNA IGRA</p> <p>»Tra la le, tri li lo, igravimo se igrico. Poslušajte navodila.«</p> <p>»Ko vzgojiteljica prižge glasbo, prosto hodite po učilnici.« (demonstriram)</p>	<p>Pozorno</p>	

		<p>»Ko vzgojiteljica ugasne glasbo, se ustavite in ste mirni kot kipci.« (demonstriram)</p> <p>»Jaz vam pokažem eno kartico in vi se pozdravite s pozdravom, ki odgovarja sliki, ki jo kažem.« (demonstriram)</p> <p>»Ko vzgojiteljica ponovno prižge glasbo, prosto hodite po učilnici.« (demonstriram)</p>	<p>poslušajo navodilo in aktivno sodelujejo pri igri.</p>
<p>PREDSTAVIMO SE</p> <p>Kdo si ti? Jaz sem ...</p>	<p>5. POGOVOR Z LUTKO DI PODAJ IN POVEJ</p> <p>Otroci sedijo v krogu.</p> <p>»Sedaj, ko smo se pozdravili, vas bi Karli želel spoznati, da bi postali vsi prijatelji. Zato bo sedaj šel po razredu in prišel do vsakega izmed vas in vas vprašal, kako vam je ime.«</p> <p>Lutka: »Dobro jutro. Jaz sem Karli. Kdo si ti?«</p> <p>»Jaz sem Martina. Kdo si ti?«</p> <p>Otrok: »Jaz sem Andrej.«</p>	<p>Aktivno sodelujejo pri igri in odgovarjajo po predloženem govornem vzorcu.</p>	
<p>ORIENTACIJA V PROSTORU</p> <p>Gor, dol, vstran, desno in levo.</p>	<p>6. SMEROKAZ RAZLAGA S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>S prstom pokažem v različne smeri in jih poimenujem.</p> <p>Nato spodbujam otroke, da samostojno poimenujejo smeri: »Poglejte moj prst/kazalec. Kam kaže?« Otroci: »Gor, dol, vstran, desno, levo.«</p> <p>Dejavnost ponovimo vsi skupaj.</p> <p>Pokažite vaše prstke/kazalce! Pokažite gor, dol ...</p>	<p>Pozorno poslušajo, poimenujejo smeri in jih pokažejo.</p>	

	<p>7. SMEROKAZ</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>Tra la le, tri li lo, že je čas za drugo pesmico. Zapojemo pesem.</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>NA NEBU</p> <p>Sonce, luna, zvezda, oblak, kapljica in mavrica.</p> <p>ORIENTACIJA V ČASU</p> <p>Podnevi in ponoči.</p>	<p>8. KAJ JE NA NEBU?</p> <p>RAZLAGA S SLIKOVNIMI KARTICAMI IN DIDAKTIČNIMI PRIPOMOČKI</p> <p>Otrokom pokažem kartice in didaktične pripomočke in poimenujem predmete. »To je sonce.«</p> <p>Otroke sprašujem (preden pokažem kartico, počakam na odgovor):</p> <p>»Kaj sije na nebu podnevi?« Otrok: »Sonce.«</p> <p>»Kaj sveti na nebu ponoči?« Otrok: »Luna in zvezde.«</p> <p>»Kaj je na nebu, ko dežuje?« Otrok: »Oblak.«</p> <p>»Kaj pada z neba, ko dežuje?« Otrok: »Kapljice.«</p> <p>»Kaj se prikaže na nebu, ko obenem dežuje in sije sonce?« Otrok: »Mavrica.«</p>	<p>Pozorno poslušajo in odgovarjajo na vprašanja.</p>
<p>ŠTEVILA OD 1 DO 10</p> <p>Ena, dva, tri, štiri, pet, šest, sedem, osem, devet, deset.</p>	<p>9. ŠTEJEMO</p> <p>RAZLAGA S KARTICAMI IN POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>Štejem na glas od ena do deset in kažem kartice.</p> <p>»Vstanite!« Vsi skupaj štejemo in ploskamo z rokami, ploskamo po kolenih, topotamo z nogami ob tla, naredimo 10 korakov, 10 poskokov itd.</p>	<p>Pozorno poslušajo in aktivno sodelujejo pri štetju.</p>

		»Sedite!« Vsi skupaj štejemo in števila kažemo s prsti.	
VIDETI Jaz vidim...eno zvezdo/dve zvezdi/tri zvezde. ŠTEVILA NA NEBU	10.	TELESKOP DIDAKTIČNA IGRA JAZ VIDIM »Otroci, kaj je to? Teleskop.« Z izštevanko izberem otroka, ki bo prvi dobil teleskop. »Ena, dva, tri, Andrej, kaj vidiš ti?« Otrok: »Jaz vidim eno zvezdo.« ali »Eno zvezdo.« Če ne povedo števila, jim pomagam z dodatnim vprašanjem: »Andrej, koliko zvezd vidiš?« Otrok: »Jaz vidim dve zvezdi.«	Pogledajo kartico in odgovorijo na vprašanje po predloženem govornem vzorcu.
DELI TELESA Glava, ramena, noge, prsti (na nogi), oči, ušesa in usta.	11.	GLAVA, RAMENA, NOGE, PRSTI RAZLAGA S KARTICAMI DI DOTAKNI SE Pokažem kartice in poimenujem posamezne dele telesa. »Tra la le, tri li lo, igrjmo se igrico. Dotaknite se glave (demonstriram), ušes, desne noge ...«	Pozorno poslušajo in aktivno sodelujejo pri igri.
	12.	GLAVA, RAMENA, NOGE, PRSTI PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM »Odlično! Tra la le, tri li lo, že je čas za tretjo pesmico. Vstanite in postavite se pred stol!« Zapojemo pesem Glava, ramena, noge, prsti (prevedena in prirejena po angleški otroški pesmi Head, shoulders, knees and toes).	Pojejo in ponavljajo kretnje.
Ponavljjanje	13.	KARLI PRAVI ...	

besedišča 6. in 11. dejavnosti.		<p>DIDAKTIČNA IGRA SIMON PRAVI</p> <p>»Tra la le, tri li lo, igrjmo se še zadnjo igrico. Karli pravi (vzamem lutko v roke), dotaknite se glave, ramen, ušes ...«</p> <p>»Karli pravi /.../ roko/glavo/nogo/ramena /.../ gor/dol/vstran /.../«</p> <p>»Karli pravi /.../ zavrtite se vstran/v desno/v levo.«</p>	Sledijo navodilom vzgojiteljice.
	14.	<p>ZAKLJUČEK</p> <p>ČE SI SREČEN</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Oh otroci, čas teče in nič ne reče. Že je ura za pozdrav!«</p> <p>Zapojemo pesem Če si srečen (Čarovnik Grega).</p> <p>Če si srečen zdaj pomahaj v pozdrav, čav, čav! (2-krat)</p> <p>Če si srečen in če srečo rad bi še delil z nekom, če si srečen zdaj pomahaj v pozdrav, čav, čav!</p>	Pojejo in ponavljajo kretnje.

Na prvem srečanju sem otroke najprej pozdravila in se jim predstavila. Povedala sem jim, da se bomo v vrtcu skupaj igrali po slovensko. Nato sem jim predstavila svojega prijatelja, plišasto lutko, krokodilčka Karlija.

V uvodu sem skozi kratek in šaljiv dialog z lutko predstavila otrokom prvo temo, in sicer pozdrave.

Karli je pozdravil otroke in namesto da bi rekel dobro jutro, je rekel dober večer. Nekateri otroci so takoj ugotovili, da jih je napačno pozdravil in so se začeli smejati; opozorili so me, da se zjutraj ne reče dober večer. Potem sem vprašala Karlija, ali je morda še zaspan. Ozrla sem se po razredu in šaljivo gledala otroke ter jih spraševala,

ali so morda tudi oni še zaspani. Rekla sem jim, da je videti nekaj zaspanih obrazov. Z rimanim stavkom 'Tra-la-le, tri-li-lo, zapojmo pesmico', ki je takoj pritegnil njihovo pozornost, sem jih povabila, da se dvignejo, postavijo pred svoj stol in da skupaj zapojemo pesmico za dobro jutro. Vsi otroci so se dvignili in vsak se je po svojih zmogljivostih vključil v petje in ponavljal kretnje. Ves čas sem bila nasmejana in zelo pozorna, da je bilo vzdušje veselo, sproščeno in pozitivno. Spodbudno sem jih gledala v oči in kimala z glavo (pozitivna sugestija). Kratka pesmica se je zaključila z veselimi in glasnim vzklikom dobro jutro. Ker niso poznali besedila pesmi, so dobro jutro rekli bolj potihoma ali ga nekateri niso sploh izrekli. Zato sem se pretvarjala, kot da jih nisem slišala in jih vprašala, kaj so rekli. Tedaj so se oglasili vsi in na glas pozdravili dobro jutro. Nato sem jih vprašala še enkrat in vsi skupaj so veselo zavpili dobro jutro. Dejstvo, da so na koncu pesmi lahko na ves glas zavpili dobro jutro, jim je bilo v pravo veselje, tako da smo ta veseli krik ponavljali na vseh srečanjih vse do konca tečaja.

Otroke sem pohvalila, ker so bili tako pridni, da so že peli in plesali. Obrnila sem se h Karlju in tudi on jih je pohvalil.

Po petju sem otroke prijazno povabila, da sedejo. Vzela sem svoj koš in ko sem iz njega jemala prvi didaktični pripomoček, slikovne kartice, sem otroke vprašala, ali bi radi vedeli, kaj je zanimivega v mojem košu. V njih sem želela vzbuditi občutek radovednosti in pričakovanja, kot bi odprli »kinder jajčke«.

Pokazala sem jim tri slike, ki so prikazovale tri različne trenutke v dnevu in jih z izbranim besediščem opisala. S slikovnim gradivom sem otrokom razložila, kdaj uporabljamo pozdrave dobro jutro, dober dan in dober večer. Nato sem otroke spraševala, kdaj pozdravimo dobro jutro, dober dan oz. dober večer. Skozi voden razgovor sem jih pripeljala do pravega odgovora. Ko so povedali pravi odgovor, sem jim pokazala kartico, ki je ustrezala pozdravu. Otroci so med seboj sodelovali, skupaj so raziskovali odgovor in se dopolnjevali. Tako smo se skupaj učili pozdrave, časovne prislove (npr. zjutraj, popoldne, zvečer) in namignili na dele dneva (npr. jutro, popoldan, večer). Poleg pozdravov smo opisali trenutke, ko se pozdravimo. Npr.: zjutraj vstanem in zaželim mami in očetu dobro jutro; ko pridem v vrtec, pozdravim vzgojiteljico dobro jutro itd.

Z rimo je bila napovedana naslednja dejavnost, glasbeno-gibalna igra; otroke sem povabila, da se dvignejo in postavijo pred njihov stol. Razložila sem jim navodila igre in jih sprti tudi demonstrirala. Z glasbeno-gibalno igro smo zaključili prvi sklop dejavnosti, s katerimi smo se skupaj učili pozdrave in orientacijo v času.

Prvo temo sem uvedla s krajšim, šaljivim dialogom z lutko, da bi otroke pritegnila in motivirala k poslušanju (uvodna motivacija). Pri drugi dejavnosti sem uporabila metodo razlage. Razlago sem podkrepila z uporabo slikovnih kartic (didaktični pripomoček). Nato sem se z otroki pogovarjala, kako se pozdravimo v različnih delih dneva (didaktični pogovor). Spraševala sem celo skupino. Otroci so si pri odgovarjanju pomagali, se dopolnjevali in sodelovali (sodelovalno učenje). Ob potrebi sem jih spodbujala in jim pomagala z dodatnimi vprašanji. Ko je povedal odgovor eden (ali skupinica), so ga ponovili še preostali. Pretvarjala sem se, kot da nisem slišala vsega, kar so otroci rekli, tako so vsi skupaj ponovili odgovor še enkrat. Pri četrti dejavnosti so utrjevali besedišče z metodo popolnega telesnega odziva. Poleg tega, da so morali ob kazanju kartice povedati ustrezen pozdrav (prirejanje), so ga nato samostojno uporabljali, ko so se pozdravljali med sabo. Pozdrave so slišali, videli, jih mimirali, peli; na koncu so jih samostojno uporabili v igri. Temo so spoznavali skozi različne dejavnosti in metode.

Pri pripravi tečaja sem upoštevala, da se otroci učijo na različne načine, saj razlikujemo različne tipe učencev (slušne, vidne, kinestetične). Snov so usvajali po avditivnem in vizualnem kanalu in skozi kinestetične dejavnosti. Pomen besede so gradili s pomočjo različnih dejavnosti, metod in pristopov (metoda popolnega telesnega odziva, metoda razlage, pogovora, glasbene in gibalne dejavnosti, komunikacijski ter slušno-jezikovni pristop). Na enak način smo se skupaj učili skozi celo urico.

Rada bi opozorila, da mi ni bilo nikoli treba spregovoriti po italijansko, kar so zelo pozitivno ocenile in tudi pohvalile vzgojiteljice.

Pri peti dejavnosti smo se učili, kako se predstavimo. Krokodilček Karli je spraševal otroke, kako se imenujejo. Otroci so se za nekaj minut preselili v domišljjski svet in se pogovarjali s krokodilčkom, ga objemali, božali in mu dajali poljubčke. Le nekaj otrok ga je udarilo po glavi; takrat je bil Karli žalosten in je jokal. Otroka sem prijazno prosila, da tega ne stori več, kajti Karlija to boli. Vsak otrok posebej je pozdravil lutko in se ji predstavil, zato je bila dejavnost nekoliko daljša. Med otroki, zlasti najmlajšimi, so bili nekateri zelo sramežljivi in so povedali svoje ime zelo potihoma ali ga niso povedali. V teh primerih sem prosila preostale otroke za pomoč in vsi skupaj so mu pomagali in odgovorili na vprašanje. Prav vsak otrok posebej je bil pohvaljen in dobil je »petko«.

Slika 3: Otroci se predstavljajo krokodilčku Karliju

Pri šesti in sedmi dejavnosti so otroci najprej sede prisluhnil razlagi, ki je bila zelo kratka, ker so pri prejšnji dejavnosti morali poslušati in čakati dalj časa, da so se vsi otroci v skupini predstavili. Pri pripravljanju programa sem bila vedno pozorna, da so se vrstile zahtevnejše dejavnosti z lažjimi in daljše s krajšimi.

Najprej sem poimenovala različne smeri v prostoru in jih sproti kazala s kazalcem. Nato sem povabila otroke, da se dvignejo in pokažejo svoje kazalce. Skupaj smo povedali vse besede z metodo popolnega telesnega odziva. Ker so besedišče hitro usvojili, sem dejavnost nadgradila in poimenovala različne smeri vedno hitreje. Otroci so hitro sledili navodilom in se zelo zabavali. Obravnavo druge teme smo zaključili s pesmico.

Pri osmi dejavnosti smo se učili nove besede na temo »Na nebu«. Otroci so najprej prisluhnil razlagi s slikovnimi karticami in nato skupinsko odgovarjali na moja vprašanja.

Pri deveti dejavnosti smo se skupaj učili števila. Najprej sem ob kazanju slikovnih kartic štela od ena do deset; na karticah je bilo število prikazano s števkami, z zvezdicami in zapisano z besedo. Kartice so bile tudi različne barve. Na tla sem jih postavila v obliki polkroga. Ko sem otroke na koncu vprašala, kaj vidijo, so v en glas rekli, da vidijo mavrico. Tako smo mimogrede ponovili še besedo mavrica.

Slika 4: Slikovne kartice, pripravljene za učenje števil, barv in besedišča na temo hiše

Skupaj smo še prešteli, koliko barv ima mavrica in jih poimenovali. Na koncu smo povedali, da je mavrica barvana. Vsebine sem stalno povezovala, da bi z določenim pojmom oz. besedo pridobili čim več izkušenj. Potem smo šteli in ploskali z rokami po kolenih, topotali z nogami ob tla, skakali, naredili deset korakov in ploskali s podplati. Nazadnje smo sedli na stol in se umirili tako, da smo prešteli prste na rokah. Presenetljivo je bilo videti, da je precej otrok imelo s tem težave, kakor da ne bi nikoli šteli na prste. Šteli smo od ena do deset in nazaj, od deset do ena, kar se jim je zdelo tudi zanimivo. Poleg govora smo tudi razgibali prste in urili fino motoriko. S preštevanjem prstov so se brez težav umirili in že so bili pripravljene za naslednjo dejavnost.

Slika 5: Didaktični material, pripravljen za didaktično igro Štejemo

Slika 6: Didaktično igro Štejemo smo izvedli z različnimi didaktičnimi pripomočki in imela je različne težavnostne stopnje

Z izštevanko je bil izbran en otrok, ki je dobil teleskop. Nato sem mu pokazala kartico in moral je povedati, kaj vidi. Odgovoru je vedno sledila pohvala. Čim so

odgovorili na vprašanje, so že dvigali roke in spraševali po »petki«. Nekateri otroci so se zelo trudili, da bi dobili petko, in kaj kmalu so si prislužili desetko; do konca tečaja so bile podeljene tudi »stotke«. »Petka« jim je pomenila pohvalo in nagrado. Pri tej dejavnosti so otroci odgovarjali po predloženem govornem vzorcu. S slovničnega vidika so se učili oblike za tožilnik ednine, dvojine in množine samostalnikov moškega, ženskega in srednjega spola ter glagolsko obliko za prvo osebo ednine v sedanjiku (jaz vidim eno zvezdo/dve zvezdi/tri zvezde).

Slika 7: Pri didaktični igri Kaj vidiš? smo uporabljali mikrofona, didaktični pripomoček, ki je otroke zelo motiviral pri govorjenju.

Slika 8: Didaktični material, ki smo ga uporabljali pri učenju imen za rože, barv, besede čebela in predloga na

Slika 9: : Didaktični material, pripravljen za didaktično igro Jaz vidim na temo vremena in barv

V naslednjem sklopu dejavnosti so otroci spoznavali dele telesa. Ker je bila prejšnja naloga jezikovno in miselno zelo zahtevna, so sledile lažje vaje. Besedišče so se učili s slikovnimi karticami, z didaktično igro Dotakni se, z metodo popolnega telesnega odziva in s pesmico. S temi dejavnostmi so se otroci sprostili, odpočili in se razmigali.

Na koncu smo se igrali didaktično igro Simon pravi. Pri tej igri je vsak otrok imel priložnost, da je povedal, česar se je naučil med urico. V pozdrav smo zapeli in zaplesali pesem Če si srečen.

7 SKLEPNE UGOTOVITVE

V uvodu sem si zastavila vprašanje, kako poučevati slovenščino v vrtcih s slovenskim učnim jezikom v Italiji, da bodo slovenskemu pouku lahko sledili tudi otroci, ki slovenščine še ne razumejo dobro, in da pri tem ne bodo zapostavljeni otroci, ki jim je slovenščina prvi jezik. Eden od možnih odgovorov na to vprašanje je jezikovni tečaj, ki sem ga predstavila.

Vzgojiteljice dobro vemo, da je učenje z igro zelo primerno za predšolsko obdobje, zato sem se odločila, da bom podrobneje preučila didaktične igre v povezavi z govornim razvojem in učenjem jezikov. Med prebiranjem literature in pisanjem diplomske naloge sem bolje spoznala pomen igre za otrokov celostni razvoj, čustveni, socialni, spoznavni in gibalni. Posebej sem obravnavala učne in didaktične igre in ugotovila, da imajo izredno didaktično vrednost: uporabljamo jih lahko pri različnih dejavnostih, ki obsegajo vsa področja kurikulumuma. Tudi na jezikovnem področju so zelo uporabne, tako pri govornem razvoju kot pri zgodnjem učenju jezikov.

Pri načrtovanju tečaja Igrajmo se slovensko me je vodilo razmišljanje, kako poučevati slovenščino v jezikovno heterogenih skupinah, v katerih so otroci, ki jim je slovenščina materni jezik, in otroci, ki govorijo malo ali sploh ne govorijo slovenščine. Spraševala sem se tudi, kako uspešno vključiti drugojezične otroke v pouk, ki poteka v slovenščini, da ne bi bil nihče zapostavljen. Raziskovala sem najbolj uporabljene modele, pristope in metode za učenje drugega/tujega jezika ter se spraševala, kako bi jih prilagodili našim specifičnim potrebam. Menim, da v učenje slovenščine v slovenskih vrtcih in šolah v Italiji lahko vključimo tudi didaktiko drugega in tujega jezika. Modeli, pristopi in metode dela, ki jih ponuja, so primerni tudi za učenje slovenščine v naših vrtcih, kjer je slovenščina za nekatere materni jezik, za druge pa drugi jezik.

Tako učenje zahteva strokovno podkovane vzgojitelje in učitelje, redno načrtovanje učnih vsebin in pripravo didaktičnih materialov. Pomembni sta tudi osebna evalvacija in kritična refleksija, da pridobimo specifična strokovna spoznanja, ki nas bodo vodila k razmisleku, kako naprej.

Med izvajanjem jezikovnega tečaja Igrajmo se slovensko sem ugotovila, da je bila otrokom učna enota, ki je temeljila na didaktični igri, različnih pristopih in metodah dela, zelo všeč. Urice so bile zabavne, igrive, dinamične in zanimive. Otroci so bili med uricami nadvse motivirani in aktivni. Igrali smo se veliko didaktičnih iger, peli smo pesmice z metodo popolnega telesnega odziva, izrekli smo izštevanke. Uporabljali smo zanimive didaktične pripomočke, slikovno gradivo, lutke itd. Med izvajanjem uric sem imela občutek, da so se otroci počutili prijetno, k čemur je pripomoglo tudi dejstvo,

da je bilo vzdušje pozitivno in sproščeno. Otroke sem stalno spodbujala, pohvalila za vsak dosežek, čeprav majhen, in jih nagradila s »petko«. Ko je kdo nagajal ali se delal »pajacka«, sem skušala biti iznajdljiva in spreobrniti situacijo tako, da smo lahko nadaljevali brez prekinitev, ne da bi bilo treba koga okregati. Seveda, ko je le bilo mogoče. Moram pa priznati, da sva z vzgojiteljico le redkokdaj prekinili dejavnost, ker so bili otroci raztreseni ali moteči.

V razredu sem ugotovila, da sem z učnimi igrami v otrocih vzbudila tudi občutek radovednosti, saj so stalno spraševali, katera igra bo sledila in kaj imam še v košu. V eni učni uri smo izvedli veliko dejavnosti. Otroci so se isto snov učili na različne načine. Kot je omenjeno v uvodu, ima vsak otrok svoj način učenja, ki ga imenujemo učni stil (vizualni, avditivni in kinestetični). Vsak učni stil daje pri učenju prednost določenemu zaznavnemu kanalu oz. čutilu (vid, sluh, tip). Tako je vsak otrok imel priložnost, da se je učil na način, ki mu je bil najlažji. Snov smo podajali postopoma, da so si jo lažje zapomnili. Pri vsaki urici smo najprej obnovili usvojeno znanje, vsakič z novimi učnimi igrami, in nato smo se učili novo snov.

Po lastni izkušnji menim, da je takšen način dela zelo primeren. Otroci so bili navdušeni in tudi sama sem se med izvajanjem uric zelo zabavala. Pri pouku bi morale vzgojiteljice redno načrtovati in uporabljati učne igre, ker se otroci ob njih zabavajo in učijo, čeprav taka oblika dela nedvomno terja od vzgojiteljice veliko znanja, priprav in časa za pripravo didaktičnih pripomočkov.

Vzgojiteljice morajo biti pozorne tudi na kvaliteto igre ne glede na to, ali je vodena ali prosta. Pri tem ponovno izstopa njihova strokovnost, saj morajo znati razbrati sporočila, ki jih otroci pošiljajo s svojo igro.

Tečaj Igrajmo se slovensko je zasnovan komunikacijsko, kar pomeni, da je primarni cilj, da otroci govorijo po slovensko. Ko so se otroci pogovarjali z lutko, so bili sproščeni in jih ni skrbelo, kaj bodo povedali in kako. Tudi pri igri z mikrofonom ne. Želeli so samo pozdraviti krokodilčka Karlija, držati v rokah mikrofona in govoriti vanj.

Menim, da je skrajni čas, da bi oblikovali skupen didaktični načrt – s primernimi modeli, pristopi, metodami in dejavnostmi, ki bi jih lahko vzgojiteljice uporabljale v vseh naših vrtcih. Poznavanje teoretičnega okvira je nujno in neobhodno za iskanje didaktičnih alternativ pri oblikovanju takega načrta. Pomembno je, da se vse različne izkušnje pri učenju slovenščine v slovenskih vrtcih v Italiji povežejo in začnemo resno razmišljati, kako stopiti novim didaktičnim izzivom naproti. Naši vrtci in šole so vzgojno-izobraževalne ustanove, v katerih se bodo različni otroci učili slovenščine in ob tem spoznavali slovensko kulturo in realnost.

8 LITERATURA IN VIRI

- Bognar, L. (1987). *Igra pri pouku na začetku šolanja*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Brumen, M. (2003). *Pridobivanje tujega jezika v otroštvu*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Grginič, M. (2012). *Z igranjem do pismenosti – izziv za učence, učitelje in starše*. Pridobljeno 20. 9. 2015, http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/odrasli/Gradiva_ESS/ACS_Izobrazevanje/ACSIzobrazevanje_82Z_igranjem.pdf.
- Kaučič Baša, M. (1993). *Slovenska šola na Tržaškem: sociolingvistična presoja*. V Orožen, M. (ur.), *Vprašanja slovarja in zdomske književnosti. Zbornik Slavističnega društva Slovenije*, 3 (str. 159–187). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
- Kaučič Baša, M. (2004). *Ohranjanje slovenščine pri Slovencih na Tržaškem in Goriškem, Nekaj elementov za tezo o vzrokih opuščanja manjšinskih jezikov. Slovenščina v šoli*, IX(3), 12–29.
- Kaučič Baša, M. (2012). *Nekateri vidiki jezikovne inkluzivnosti v šoli s slovenskim učnim jezikom v Italiji*. V M. Strle in B. Opara (ur.), *Inkluzija v sodobni šoli* (str. 279–291). Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales.
- Kaučič Baša, M. (2013). *Predavanja pri predmetu Slovenski jezik 2, šolsko leto 2013–2014*. Koper: Pedagoška fakulteta.
- Kurikulum za vrtce: predšolska vzgoja v vrtcih. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Lipnik, J. in Matić, R. (1993). *Metodika govorne vzgoje: priročnik za delo vzgojiteljic in staršev*. Maribor: Obzorja.
- Marjanovič Umek, L. (ur.). (1981). *Igra in igrače*. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.
- Marjanovič Umek, L. in Zupančič, M. (ur.) (2006). *Psihologija otroške igre, Od rojstva do vstopa v šolo*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.
- Marjanovič Umek, L., Fekonja, U. in Kranjc, S. (2006). *Otroški govor: razvoj in učenje*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

- Mrak Merhar, I., Umek, L., Jemec, J. in Repnik, P. (2013). *Didaktične igre in druge dinamične metode*. Ljubljana: Mladinski ceh.
- Petrič, M. (2012). *Laboratorijske vaje pri predmetu Razvojna psihologija, Razvoj otroške igre, šolsko leto 2012-2013*. Koper: Pedagoška fakulteta.
- Pižorn, K. (2010). *Igra pri pouku tujih jezikov na zgodnji stopnji*. Pridobljeno 20. 9. 2015,
http://www.zrss.si/projektiess/skladisce/sporazumevanje_v_tujih_jezikih/tuj%20jezik%20v%20prvem%20triletju/Strokovni%20%C4%8Dlanki%20in%20prevodi/igra_pri_pouku%20tujega%20jezika-pizorn.pdf.
- Pižorn, K. (ur.). (2009). *Učenje in poučevanje dodatnih jezikov v otroštvu*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

9 PRILOGE

Priloga 1: Učna priprava drugega srečanja

2. SREČANJE			
Učna tema Besedišče Govorni vzorec		Vzgojitelj	Otroci
<p>POZDRAVI Dobro jutro, dober dan.</p>	1.	<p>UVOD</p> <p>DOBRO JUTRO, DOBER DAN</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Dobro jutro, dober dan! Ali je kdo še zaspan? Ja, ja. Zdi se mi, da so tudi nekateri otroci še zaspani. Dvignite se in postavite se pred stol. Zapijmo pesmico, da se bomo prav vsi zbudili! Tra la le, tri li lo, zapojmo prvo pesmico.«</p> <p>Zapijemo pesem.</p>	<p>Pozorno poslušajo, pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>POZDRAVI Dobro jutro, dober dan, dober večer, lahko noč.</p> <p>ORIENTACIJA V ČASU Zjutraj, čez dan, zvečer, preden gremo spat.</p>	2.	<p>POZDRAVI</p> <p>RAZLAGA S SLIKOVNIMI KARTICAMI</p> <p>Skupaj z otroki ponovim, kdaj se uporabljajo pozdravi.</p> <p>»Ko zjutraj sonce vzhaja, se zbudimo in pozdravimo dobro jutro.«</p> <p>»Čez dan, ko je sonce visoko na nebu, pozdravimo dober dan.«</p> <p>»Zvečer, ko sonce zahaja, pozdravimo dober večer.«</p> <p>»Preden gremo spat, zaželimo lahko noč.«</p> <p>»Sedaj pa mi boste pomagali.«</p>	<p>Pogledajo kartico in odgovorijo na vprašanje.</p>

		<p>Ponovno pokažem kartice in vprašam:</p> <p>»Kdaj pozdravimo dobro jutro?« Otroci: »Zjutraj.«</p> <p>»Kdaj pozdravimo dober dan?« Otroci: »Čez dan.«</p> <p>»Kdaj pozdravimo dober večer?« Otroci: »Zvečer.«</p> <p>»Kdaj zaželimo lahko noč?« Otroci: »Preden gremo spat.«</p>	
<p>POZDRAVIMO SE Dobro jutro.</p> <p>PREDSTAVIMO SE Kdo si ti? Jaz sem ...</p>	<p>3. POGOVR Z LUTKO DIDAKTIČNA IGRA PODAJ IN POVEJ</p> <p>Otroci sedijo v krogu.</p> <p>»Sedaj, ko smo se pozdravili, vas bi kravica Belka želela spoznati, da bi postali vsi prijatelji. Veste, krokodilček Karli ji je povedal, da ste bili prejšnji teden zelo pridni in zato vas tudi ona želi spoznati in slišati, kako lepo se igrate slovensko. Sedaj bo kravica Belka šla po razredu in prišla do vsakega izmed vas in vas vprašala, kako vam je ime.«</p> <p>Lutka: »Dobro jutro. Jaz sem krava Belka. Kdo si ti?«</p> <p>»Jaz sem Martina. Kdo si ti?« Podam lutko prvemu otroku.</p> <p>Otrok: »Jaz sem Andrej.«</p>	<p>Aktivno sodelujejo pri igri in odgovorijo po predloženem govornem vzorcu.</p>	
<p>DELI DNEVA Dan in noč.</p> <p>Kaj vidite? Mi vidimo ...</p>	<p>4. ČAROBNI DALJNOGLED DIDAKTIČNA IGRA JAZ VIDIM</p> <p>»Otroci, kaj je to? To je daljnogled.</p> <p>Dragi otroci, sedaj bomo čarali. Iz vaših žepov boste potegnili daljnogled. Dajte roke v žep, jaz bom štela do tri in potem</p>	<p>Pogledajo kartico skozi daljnogled in</p>	

		<p>boste povlekli roke iz žepa. Ena, dva, tri, daljnogled!« Z rokami oblikujemo daljnogled in ga damo na oči. »Kakšna čarovnija!«</p> <p>»Ena, dva, tri, otroci, kaj vidite vi?« Pokažem kartico. Otroci: »Mi vidimo dan/noč.«</p>	<p>odgovorijo na vprašanje po predloženem govornem vzorcu.</p>
<p>ORIENTACIJA V PROSTORU Visoko in nizko.</p> <p>DELI DNEVA Dan in noč.</p>	<p>5. DAN IN NOČ DIDAKTIČNA IGRA NASPROTJA</p> <p>»Tra la le, tri li lo, že je čas za igrico.« Otrokom razložim, kako se igra igro. »Poslušajte navodila. Ko rečem dan, vstanite in dvignite roke visoko.« (demonstriram) »Ko rečem noč, počepnite nizko.« (demonstriram) »Začnimo! Dan, noč, noč ...« (vedno hitreje)</p>	<p>Pozorno poslušajo navodila in aktivno sodelujejo pri igri.</p>	
<p>ORIENTACIJA V PROSTORU Gor, dol, vstran, levo, desno.</p>	<p>6. SMEROKAZ PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Tra la le, tri li lo, zapojmo drugo pesmico.« Zapojemo pesem.</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>	
<p>BARVE Rdeča, oranžna, rumena, zelena, modra in vijolična.</p>	<p>7. MAVRIČNE PLASTENKE DIDAKTIČNA IGRA IZVLECI IN POVEJ</p> <p>»Ali veste, kakšne barve je mavrica?« Pokažem mavrične plastenke in skupaj</p>	<p>Potegnemo</p>	

<p>Katera barva je to? To je rdeča barva./Rdeča.</p>		<p>poimenujemo barve. »To je rdeča. To je ...«</p> <p>Plastenke dam v torbo. Z izštevanko izberem enega otroka in mu dam mikrofona. Ko otrok potegne plastenko iz torbe, ga vprašam: »Andrej, katera barva je to?« Otrok: »To je rdeča barva.« »Rdeča.«</p>	<p>plastenko iz torbe in odgovorijo na vprašanje po predloženem govornem vzorcu.</p>
<p>BARVE Katere barve ni? Ni rdeče barve.</p>	<p>8.</p>	<p>MAVRICA DIDAKTIČNA IGRA SKRIVALNICA</p> <p>»Sedaj bomo ponovno čarali.« Kartice postavim na tla in jih pokrijem s čarobno odejo. Medtem ko dvigam odejo, skrijem eno kartico in vprašam otroke: »Čira čara čira či, katere barve ni?« Otroci: »Rdeče barve ni.«</p>	<p>Aktivno sodelujejo pri igri in odgovarjajo na vprašanje po predloženem govornem vzorcu.</p>
<p>ŽIVALI NA KMETIJI Muca, pes, ovca, krava, petelin, kokoš, osel, raca in konj.</p> <p>Muca mijavka mijav. Pes laja hov. Ovca bleja bee. Krava muka muu. Petelin kikirika kikiriki. Kokoš kokodaka kokode.</p>	<p>9.</p>	<p>ŽIVALI NA KMETIJI RAZLAGA S SLIKOVNIMI KARTICAMI</p> <p>»Dragi otroci, sedaj bi vam rada povedala, kam sem šla v nedeljo. Šla sem na kmetijo. In veste, kaj sem slišala? ... MIJAV. Ali veste, katera žival se oglašata tako?« Otroci: »Muca.« Potem ko otroci odgovorijo, pokažem sliko muce. Enako ponovim za vse živali. HOV – PES BEE – OVCA</p>	<p>Prisluhnejo in odgovorijo na vprašanje.</p>

<p>Osel riga io io. Raca gaga ga ga. Konj rezgeta iha ha.</p>	<p>MUU – KRAVA KIKIRIKI – PETELIN KOKODE – KOKOŠ IO IO – OSEL GA GA – RACA IHA HA – KONJ</p>	
	<p>10. ŽIVALSKÉ DVOJICE DIDAKTIČNA IGRA SPOMIN</p> <p>Otrokom ponovno pokažem slike živali in jih vprašam: »Kako se oglašata muca?« Otroci: »MIJAV.« Enako ponovim za vse živali.</p> <p>»Tra la le, tri li lo, igrjamo se igrjico. Poslušajte navodila. Vsakemu izmed vas dam kartico. Nato pogledate, katera žival je na sliki, in kartico hitro skrijete v žep, da je nihče ne vidi.« (demonstriram)</p> <p>Ko štejem do tri, se oglašate kot žival, ki jo imate na sliki, in poiščete vaš par. Ko ga dobite, se primete za roke in počakate, da tudi vaši prijatelji dobijo par.« (demonstriram)</p> <p>Igra se zaključi, ko vsak otrok dobi svoj par.</p>	<p>Odgovorijo na vprašanja.</p> <p>Pozorno poslušajo navodila in aktivno sodelujejo pri igri.</p>
<p>DELI TELESA</p>	<p>11. GLAVA, RAMENA, NOGE, PRSTI PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Sedaj pa malo telovadbe. Roke na glavo/na ramena/na noge/na prste ...« »Tra la le, tri li lo, že je čas za tretjo pesmico.« Zapojemo pesem.</p>	<p>Sledijo navodilom, pojejo in ponavljajo</p>

			kretnje.
	12.	<p>ZAKLJUČEK</p> <p>ČE SI SREČEN (Čarovnik Grega)</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Oh, otroci, čas teče in nič ne reče. Že je ura za pozdrav!«</p> <p>Zapojemo pesem.</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>

Priloga 2: Učna priprava tretjega srečanja

3. SREČANJE			
Učna tema Besedišče Govorni vzorec		Vzgojitelj	Otroci
<p>POZDRAVI Dobro jutro, dober dan.</p>	1.	<p>UVOD</p> <p>DOBRO JUTRO, DOBER DAN PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Dobro jutro, dober dan! Ali je kdo še zaspan? Ja, ja! Zdi se mi, da so nekateri še zaspani. Dvignite se in postavite se pred stol. Zapijmo pesmico, da se bomo prav vsi zbudili! Tra la le, tri li lo, zapojmo prvo pesmico.« Zapojemo pesem.</p>	<p>Pozorno poslušajo, pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>POZDRAVI Dobro jutro.</p> <p>PREDSTAVIMO SE Kdo si ti? Jaz sem ... Ti si ...</p>	2.	<p>POGOVOR Z LUTKO DIDAKTIČNA IGRA PODAJ IN POVEJ</p> <p>Otroci sedijo v krogu. »Sedaj, ko smo se pozdravili, vas bi zajček Bani želel spoznati, da bi postali vsi prijatelji. Veste, kravica Belka mu je povedala, da ste bili prejšnji teden zelo pridni in zato vas tudi on želi spoznati in slišati, kako lepo se igrate slovensko. Sedaj bo zajček Bani prišel do vsakega izmed vas in se mu boste predstavili.« Lutka: »Dobro jutro. Jaz sem zajček Bani. Ti si Martina.« »Jaz sem Martina.« Podam lutko prvemu</p>	<p>Aktivno sodelujejo pri igri in odgovorijo po predloženem govornem vzorcu.</p>

		otroku. »Ti si Andrej.« Otrok: »Jaz sem Andrej. Ti si Dominik.«	
ORIENTACIJA V PROSTORU Gor, dol, vstran, levo, desno.	3.	SMEROKAZ PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM »Tra la le, tri li lo, zapojmo pesmico.« Zapojemo pesem.	Pojejo in ponavljajo kretnje.
ŽIVALI Muca, pes, ovca, krava, petelin, kokoš, osel, račka, konj.	4.	KAKO BIBA POZDRAVI (Prirejeno po Miri Voglar) GOVORNA IGRA »Sedite. Ali veste, kako pozdravljajo živali? Če muca koga sreča, zamijavka mjav mjav, pes , zalaja hov hov, ovca , zableja bee bee, krava , zamuka mu mu, petelin , zakikirika kikiriki, kokoš , zakokodaka ko ko dek, osel , zariga io io, račka , zagaga ga ga, konj , zarezgeta iha ha, Če otroci koga srečajo, pozdravijo dober dan!«	Izrekajo v ritmu.
ŽIVALI Pes, ovca, krava, petelin, kokoš, osel, račka, konj.	5.	ČAROVNIK GIBALNA IGRA »Tra la le, tri li lo, igravimo se igrico. Poslušajte navodila.« »Vzgojiteljica prižge glasbo in vi prosto hodite po učilnici.« (demonstriram)	Poslušajo navodila in aktivno

		<p>»Ko bo vzgojiteljica ugasnila glasbo, vas bo čarovnik začaral v neko žival.«</p> <p>Otrok čarovnik: »Čira čara, čira či, muce ste vi!«</p> <p>»Potem boste bili vsi muce in boste hodili in se oglašali kot muce.« (demonstriram)</p> <p>Z izštevanko izberem otroka, ki bo prvi čarovnik.</p>	sodelujejo pri igri.
<p>SPOL</p> <p>Deček in deklica.</p> <p>Kaj si ti?</p> <p>Jaz sem deček/deklica.</p>	<p>6. DEKLICE IN DEČKI</p> <p>DI PODAJ IN POVEJ</p> <p>»Sedaj nismo več živali, ampak smo deklice in dečki.« Pokažem lutki: deklico in dečka.</p> <p>Lutki: »Jaz sem deklica. Jaz sem deček Kaj si ti?« Podam mikrofona prvemu otroku.</p> <p>Otrok: »Jaz sem deček/deklica.«</p>	Poslušajo in odgovorijo na vprašanje po predloženem govornem vzorcu.	
<p>BARVE, SPOL</p> <p>Kakšen je deček? Deček je rumen./Rumen.</p> <p>Kakšna je deklica? Deklica je rdeča./Rdeča.</p>	<p>7. MAVRIČNI OTROCI</p> <p>DI IZVLECI IN POVEJ</p> <p>Z izštevanko izberem enega otroka in mu dam mikrofona. Otrok izvleče sličico iz "besednega zaklada" (didaktični pripomoček – zabojček), pogledam, kaj je dobil, in ga vprašam: »Kakšna je deklica?«</p> <p>Otrok: »Deklica je rdeča.«</p> <p>Otroke spodbujam, da odgovorijo z dolgim stavkom.</p>	Izvlečejo sličico in odgovorijo na vprašanje po predloženem govornem vzorcu.	
	<p>8. MAVRICA</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p>		

		<p>»Tra la le, tri li lo, že je čas za pesmico.« Zapojemo pesem.</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>ŠTEVILA OD 1 DO 10</p> <p>POMLAD Panj, čebela.</p>	<p>9. ČEBELICE GOVORNA IGRA</p> <p>»Ali veste, kaj je to?« Pokažem panj. »To je panj, hišica čebel.«</p> <p>»Tukaj je panj (roke, stisnjene v pest pred sabo), a kje so čebele?« (obrneš zapestja in skomigneš z rameni)</p> <p>»Skrile so se (eno pest za hrbet), vse proč odletele.« (drugo pest za hrbet)</p> <p>»Preštejte do deset, pa pridejo spet!« (roke pred sabo)</p> <p>»1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.« (odpiraš prste enega za drugim)</p> <p>»Bzzzzzzzzzz!«</p> <p>Vzamem čebelico (lutko na paličici) in se naredim, kot da odleti na prste na nogi. Nadaljujem z naslednjo dejavnostjo.</p>	<p>Pozorno poslušajo.</p>	
<p>DELI TELESA</p> <p>Glava, oči, ušesa, usta, ramena, noge, prsti.</p>	<p>10. KLIN KLAN (Mira Voglar) GOVORNA IGRA</p> <p>»Klin, klin, klan, dober dan! Ali so tukaj usta vsepohrusta? Ne!</p>	<p>Aktivno sodelujejo pri</p>	

		Tukaj so prsti.« Ponovim za vse dele telesa, ki smo se jih učili.	igri in odgovarjajo na vprašanja.
	11.	GLAVA, RAMENA, NOGE, PRSTI PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM »Vstanite in se postavite pred stol. Tra la le, tri li lo, že je čas za pesmico.« Zapojemo pesem.	Pojejo in ponavljajo kretnje.
OBLIKE GIBANJA Hoditi, teči, skakati, počepniti, leteti, ploskati, skriti se, spati, peti. Hodite! Jaz hodim. Mi hodimo.	12.	KAJ ZNA DELATI NAŠE TELO? RAZLAGA S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM Sedaj pa poglejmo, kaj vse zna delati naše telo. Mimiram gibanje in vprašam: »Kaj delam? Jaz hodim.« Povabim otroke, da se gibajo po mojih navodilih, in rečem: »Hodite!« Medtem ko otroci hodijo po prostoru, jih vprašam: »Kaj delamo?« Otroci: »Mi hodimo.« (ob potrebi spodbujam in pomagam) »Ustavite se in bodite mirni kot kipci.« Enako ponovimo za vse oblike gibanja.	Odgovarjajo na vprašanja in sledijo navodilom.
	13.	ZAKLJUČEK ČE SI SREČEN (Čarovnik Grega) PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM	

		»Oh, otroci, čas teče in nič ne reče. Že je ura za pozdrav!« Zapojemo pesem.	Pojejo in ponavljajo kretnje.
--	--	--	-------------------------------------

Priloga 3: Učna priprava četrtega srečanja

4. SREČANJE			
Učna tema Besedišče Govorni vzorec		Vzgojitelj	Otroci
<p>POZDRAVI</p> <p>Dobro jutro, dober dan.</p>	1.	<p>UVOD</p> <p>DOBRO JUTRO, DOBER DAN</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Dobro jutro, otroci. Dobro jutro, dober dan! Ali je kdo še zaspan? Ja, ja! Zdi se mi, da so nekateri otroci še zaspani. Dvignite se in postavite se pred stol. Zapijmo pesmico, da se bomo prav vsi zbudili! Tra la la, tri li lo, zapojmo prvo pesmico.«</p> <p>Zapijemo pesem.</p>	<p>Pozorno poslušajo, pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>POZDRAVI</p> <p>Dobro jutro.</p> <p>PREDSTAVIMO SE</p> <p>Kdo si ti? Jaz sem ... Ti si ...</p>	2.	<p>POGOVOR Z LUTKO</p> <p>DIDAKTIČNA IGRA PODAJ IN POVEJ</p> <p>Otroci sedijo v krogu. »Sedaj, ko smo se pozdravili, vas bi slonček Balonček želel spoznati, da bi postali vsi prijatelji. Veste, zajček Bani mu je povedal, da ste bili prejšnji teden zelo pridni in zato vas tudi on želi spoznati in slišati, kako lepo se igrate slovensko. Sedaj bo slonček šel do vsakega izmed vas in vi se mu boste predstavili.«</p> <p>Lutka: »Dobro jutro. Jaz sem slonček Balonček. Ti si Martina.«</p> <p>»Dobro jutro, slonček Balonček. Jaz sem Martina.« Podam lutko prvemu otroku. »Ti si</p>	<p>Aktivno sodelujejo pri igri in odgovarjajo po predloženem govornem vzorcu.</p>

		<p>Andrej.«</p> <p>Otrok: »Dobro jutro. Jaz sem Andrej. Ti si Dominik.«</p>	
<p>DELI TELESA</p> <p>Dlan, zapestje, ramena, komolec, koleno, stopalo.</p>	3.	<p>OD GLAVE DO NOG</p> <p>DEJAVNOST S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Kaj je to?« Pokažem dlan. »To je dlan.« Pokažem obe dlani. »Kaj so to? To so dlani.« Enako ponovim za ostale dele telesa.</p> <p>»Dlan gor, dlan dol, dlan zavrtimo.« Enako ponovim za druge dele telesa.</p>	<p>Odgovarjajo na vprašanja in sledijo navodilom.</p>
	4.	<p>OD GLAVE DO NOG</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Tra la le, tri li lo, že je čas za pesmico.« Zapojem pesem.</p> <p>»Sedite, prosim.«</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>DRUŽINA</p> <p>Hiša, družina, mama, oče, sestra, brat, dojenček.</p>	5.	<p>HIŠA</p> <p>GOVORNA IGRA - UGANKA - RAZLAGA Z DIDAKTIČNIM PRIPOMOČKOM</p> <p>»Sedaj pa imam za vas uganko.« Mimiram hišo in vprašam otroke: »Kaj je to?« Otrok: »To je hiša.«</p> <p>Otrokom pokažem hišo (didaktični pripomoček) in vprašam: »Kdo živi v hiši? V hiši živi mama/očka/sestra/brat/dojenček. Vsi skupaj so družina.«</p>	<p>Rešijo uganko in odgovarjajo na vprašanja.</p>

<p>DRUŽINA, BARVE</p> <p>Kdo živi v hiši? V hiši živi rdeča mama.</p>	<p>6.</p>	<p>MAVRIČNA DRUŽINA DIDAKTIČNA IGRA IZVLECI IN POVEJ</p> <p>Z izštevanko izberem enega otroka in mu dam mikrofona. Otrok izvleče sličico iz »besednega zaklada« (didaktični pripomoček – zabojček) in ga vprašam: »Kdo živi v hiši?« Otrok: »V hiši živi rdeča sestra.«</p>	<p>Izvlečejo sličico in odgovorijo na vprašanje po predloženem govornem vzorcu.</p>
<p>V UČILNICI</p> <p>Okno, vrata, tla, stena, strop, stol, miza.</p>	<p>7.</p>	<p>UČILNICA RAZLAGA S SLIKOVNIMI KARTICAMI IN DIDAKTIČNIM PRIPOMOČKOM</p> <p>Pokažem kartico in poimenujem predmet. »To je/so ...« Vzamem »lovilca besed«, pokažem na predmete in povabim otroke, da jih poimenujejo. »Kaj je to?« »To je okno.«</p>	<p>Pozorno poslušajo razlago in odgovarjajo na vprašanja.</p>
<p>ŠTEVILA OD 1 DO 10 V UČILNICI</p> <p>Eno okno, dve okni, tri okna, štiri okna ... deset oken.</p>	<p>8.</p>	<p>BELA HIŠICA GOVORNA IGRA</p> <p>Z izštevanko izberem enega otroka in mu pokažem sliko. »Ena bela hišica, koliko oken ima?« »Ena, dva, tri, pa povej število ti!« Otrok: »Hišica ima eno okno.«</p>	<p>Pogledajo sliko, preštejejo okna in odgovorijo po predloženem govornem vzorcu.</p>
<p>BARVE</p>	<p>9.</p>	<p>MAVRICA PETJE S POPOLNIM TELESNIM</p>	

		<p>ODZIVOM</p> <p>»Tra la le, tri li lo, zapojmo pesmico.« Zapojemo pesem.</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>BESEDIŠČE</p> <p>Pometati tla, čistiti okno, odpreti/zapreti vrata, pleskati stene.</p> <p>Pomagajte mi!</p> <p>Jaz pometam tla. Mi pometamo tla.</p>	<p>10. KAJ DELAMO V HIŠI? GIBALNA IGRA</p> <p>Mimiram gibanje in vprašam: »Kaj delam? Jaz pometam tla.« Povabim otroke, da mi pomagajo: »Pomagajte mi!« Medtem ko otroci hodijo po prostoru, jih vprašam: »Kaj delamo?« Otroci: »Mi pometamo tla.« (Ob potrebi spodbujam in pomagam) »Ustavite se in bodite mirni kot kipci.« Enako ponovimo za vse oblike gibanja. »Joj, kako sem utrujena! Otroci, kaj pravite, če bi se malo odpočili? Sedite, prosim.«</p>	<p>Odgovarjajo na vprašanja in ponavljajo kretnje.</p>	
	<p>11. ZAKLJUČEK</p> <p>ČE SI SREČEN PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Oh, otroci, čas teče in nič ne reče. Že je ura za pozdrav!« Zapojemo pesem sede.</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>	

Priloga 4: Učna priprava petega srečanja

5. SREČANJE			
Učna tema Besedišče Govorni vzorec		Vzgojitelj	Otroci
<p>POZDRAVI</p> <p>Dobro jutro, dober dan.</p>	1.	<p>UVOD</p> <p>DOBRO JUTRO, DOBER DAN</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Dobro jutro, otroci. Dobro jutro, dober dan! Ali je kdo še zaspan? Ja, ja! Zdi se mi, da so nekateri otroci še zaspani. Dvignite se in postavite se pred stol. Zapijmo pesmico, da se bomo prav vsi zbudili! Tra la le, tri li lo, zapojmo prvo pesmico.«</p> <p>Zapijmo pesem.</p>	<p>Pozorno poslušajo, pejejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>PREDSTAVIMO SE</p> <p>Kdo si ti? Jaz sem ... Ti si ...</p>	2.	<p>POGOVOR Z LUTKO</p> <p>DIDAKTIČNA IGRA PODAJ IN POVEJ</p> <p>Otroci sedijo v krogu.</p> <p>»Sedaj, ko smo se pozdravili, vas bi srnica Mica želela spoznati, da bi postali vsi prijatelji. Veste, slonček Balonček ji je povedal, da ste bili prejšnji teden zelo pridni in zato vas tudi ona želi spoznati in slišati, kako lepo se igrate slovensko. Sedaj bo srnica šla do vsakega izmed vas in vi se ji boste predstavili.</p> <p>Lutka: »Dobro jutro. Jaz sem srnica Mica. Ti si Martina.«</p> <p>»Dobro jutro. Jaz sem Martina.« Podam</p>	<p>Pozorno poslušajo, aktivno sodelujejo pri igri in odgovorijo po predložene m govornem vzorcu.</p>

		<p>lutko prvemu otroku. »Ti si Andrej.«</p> <p>Otrok: »Dobro jutro. Jaz sem Andrej. Ti si Dominik.«</p>	
DELI TELESA	3.	<p>OD GLAVE DO NOG</p> <p>DEJAVNOST S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Dvignite se in postavite se pred stol. Sedaj se bomo malo razgibali.</p> <p>Glava gor, glava dol, roke naprej, roke nazaj, dlani gor, dlani dol, dlani zavrtimo ...«</p>	<p>Sledijo navodilom in izvajajo vaje.</p>
	4.	<p>OD GLAVE DO NOG</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Tra la le, tri li lo, zapojmo drugo pesmico.«</p> <p>Zapojemo pesem.</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>POMLAD</p> <p>Pomlad, trobentica, vijolica, marjetica, rožica.</p>	5.	<p>POMLAD</p> <p>RAZLAGA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOMOČKI</p> <p>»Sedite! Poglejte skozi okno! Zunaj sije sonce in toplo je. Zunaj je pomlad! Pomladi cvetijo rožice.« Vzamem rože in jih poimenujem skupaj z otroki. »Kaj je to? To je trobentica.« Nato jih postavim na sredino kroga.</p>	<p>Pozorno poslušajo razlago in sodelujejo v pogovoru.</p>
<p>Kam odleti čebela?</p> <p>Čebela odleti na</p>	6.	<p>ČEBELE</p> <p>DEJAVNOST S POPOLNIM TELESNIM</p>	

<p>rumeno trobentico/vijolično vijolico/belo marjetico.</p>		<p>ODZIVOM</p> <p>Pokličem enega otroka k panju. »Kdo živi v panju?« Otrok: »Čebelica.« Iz panja prileti čebelica. »Katere barve je čebelica?« Otrok: »Čebelica je rumena.« »Kam odleti rumena čebelica?« Otrok: »Rumena čebelica odleti na rumeno trobentico. Bzzzzz.«</p>	<p>Odgovorijo na vprašanja in postavijo čebelico na cvet enake barve.</p>
<p>BARVE</p>	<p>7.</p>	<p>MAVRICA PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Tra la le, tri li lo, zapojmo pesmico.« Zapojemo pesem.</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>DRUŽINA</p> <p>Kdo živi v hiši? V hiši živi mama/očka/sestra/ brat/dojenček.</p>	<p>8.</p>	<p>DRUŽINA RAZLAGA Z DIDAKTIČNIM PRIPOMOČKOM (HIŠA)</p> <p>Pokličem enega otroka k hiši. »Kdo živi v hiši?« Otrok izbere sličico in jo natakne na hišo (didaktični pripomoček). »V hiši živi mama.«</p>	<p>Odgovorijo na vprašanje.</p>
<p>ŠTEVILA, KAPLJICE</p> <p>Ena kapljica, dve kapljici, tri kapljice ... deset kapljic.</p>	<p>9.</p>	<p>KAPLJICE ŠTEJEMO Z DIDAKTIČNIM PRIPOMOČKOM</p> <p>Vzamem kapljice (didaktični pripomoček) in jih preštejemo.</p>	<p>Sodelujejo pri štetju.</p>

<p>BESEDIŠČE</p> <p>Plavati, leteti, krožiti, padati, špricati.</p>	<p>10. KAJ DELAJO KAPLJICE?</p> <p>GIBALNA IGRA</p> <p>»Sedaj bom čarala. Čira, čara, čira, či, kapljice smo mi!«</p> <p>S kretnjami ponazorim gibanje in vprašam: »Kaj delajo kapljice? Plavajo.«</p> <p>Povabim otroke, da se gibajo po mojih navodilih, in rečem: »Plavajte kapljice!«</p> <p>Medtem ko otroci hodijo po prostoru, jih vprašam: »Kaj delamo?« Otroci: »Plavamo.« Ob potrebi spodbujam in pomagam.</p> <p>»Ustavite se in bodite mirni kot kipci.«</p> <p>Enako ponovimo za vse oblike gibanja.</p> <p>»Joj, kako sem utrujena! Kapljice, kaj pravite, če bi se malo odpočile? Sedite, prosim.«</p>	<p>Odgovarjajo na vprašanja in ponavljajo kretnje.</p>
	<p>11. ZAKLJUČEK</p> <p>ČE SI SREČEN</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Oh, otroci, čas teče in nič ne reče. Že je ura za pozdrav!«</p> <p>Zapojemo pesem sede.</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>

Priloga 5: Učna priprava šestega srečanja

6. SREČANJE			
Učna tema Besedišče Govorni vzorec		Vzgojitelj	Otroci
<p>POZDRAVIMO SE</p> <p>Dobro jutro, dober dan.</p>	1.	<p>UVOD</p> <p>DOBRO JUTRO, DOBER DAN</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Dobro jutro, otroci. Dobro jutro, dober dan! Ali je kdo še zaspan? Ja, ja. Zdi se mi, da so nekateri otroci še zaspani. Dvignite se in postavite se pred stol. Zapijmo pesmico, da se bomo prav vsi zbudili! Tra la le, tri li lo, zapijmo prvo pesmico.«</p> <p>Zapijmo pesem.</p>	<p>Pozorno poslušajo, pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>POZDRAVI</p> <p>Dobro jutro.</p> <p>PREDSTAVIMO SE</p> <p>Kdo si ti? Jaz sem ... Ti si ...</p>	2.	<p>POGOVOR Z LUTKO</p> <p>DIDAKTIČNA IGRA PODAJ IN POVEJ</p> <p>Otroci sedijo v krogu.</p> <p>»Sedaj, ko smo se pozdravili, vas bi medvedek Sladkosnedek želel spoznati, da bi postali vsi prijatelji. Veste, srnica Mica mu je povedala, da ste bili prejšnji teden zelo pridni in zato vas tudi on želi spoznati in slišati, kako lepo se igrate slovensko. Sedaj bo medvedek šel do vsakega izmed vas in se mu boste predstavili.«</p> <p>Lutka: »Dobro jutro. Jaz sem medvedek</p>	<p>Aktivno sodelujejo pri igri in odgovarjajo po predloženem govornem vzorcu.</p>

		<p>Sladkosnedek. Ti si Martina.«</p> <p>»Dobro jutro. Jaz sem Martina.« Podam lutko prvemu otroku. »Ti si Andrej.«</p> <p>Otrok: »Dobro jutro. Jaz sem Andrej. Ti si Dominik.«</p>	
DELI TELESA	3.	<p>GLAVA, RAMENA, NOGE, PRSTI</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Tra la le, tri li lo, že je čas za tretjo pesmico. Vstanite in postavite se pred stol.«</p> <p>Zapojemo pesem.</p>	Pojejo in ponavljajo kretnje.
OBROKI Zajtrk, malica, kosilo, večerja.	4.	<p>LAČNA MUCA</p> <p>PRIPOVEDOVANJE ZGODBE</p> <p>»Danes vam bom povedala kratko zgodbico.«</p> <p>»Nekoč je živel muca Nikolisita, ki je bila vedno lačna. Ves dan je samo jedla. Zjutraj je jedla zajtrk, dopoldne je jedla malico, opoldne je jedla kosilo, popoldne je jedla spet malico, zvečer je jedla večerjo in preden je šla spat, je pojedla še večerno malico.</p> <p>Nekega večera je pojedla toliko hrane, da je postala debela kot balon in začela leteti, leteti, visoko v nebo in je prišla do lune. Potem je bila tako zaspana, da je kar zaspala na oblaku. Ker je bila okrogla kot žoga, se je začela kotaliti in padati z oblaka na oblak in potem je padala, padala in padla na zemljo. Trebuh ji je</p>	Pozorno poslušajo zgodbo.

		<p>počil BUUMM. Iz trebuha se je skotalilo vse, kar pojedla in popila za zajtrk.«</p> <p>»Kaj je pojedla muca za zajtrk?« Kažem kartice in povem: »Kruh, maslo, marmelado, med, sadje.«</p> <p>»Kaj je popila muca za zajtrk?« Kažem kartice in povem: »Mleko, kakav, sok, čaj.«</p>	
<p>Jaz jem ... Jaz pijem ...</p>	<p>5. MOJ ZAJTRK IGRA Z DIDAKTIČNIM PRIPOMOČKOM</p>	<p>Z izštevanko izberem enega otroka in ga vprašam: »Kaj ješ za zajtrk? Kaj piješ za zajtrk?«</p> <p>Otrok izbere krožnik in kozarec ter pove, kaj je in kaj pije za zajtrk. »Jaz jem .../Jaz pijem ...«</p>	<p>Odgovorijo na vprašanje po predloženem govornem vzorcu.</p>
<p>POMLAD, ŠTEVILA Gozd, travnik, vrt, tulipan. Pet tulipanov./Na vrtu cveti pet tulipanov.</p>	<p>6. POMLAD RAZLAGA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOMOČKI</p>	<p>»Zunaj sije sonce in je toplo. Pomlad je prišla. Sedaj pa pojdimo na sprehod v gozd. V gozdu je velik travnik. Na travniku cvetijo rožice. Katere rože rastejo na travniku? Trobentica ...«</p> <p>»Na vrtu cvetijo tulipani.«</p> <p>»Poglejte, koliko tulipanov!« Pokažem šopek tulipanov.</p> <p>»Ena, dva, tri, koliko tulipanov na vrtu cveti?«</p> <p>Otrok: »Pet tulipanov.« »Na vrtu cveti pet tulipanov.«</p>	<p>Sodelujejo v pogovoru in odgovorijo na vprašanje po predloženem govornem vzorcu.</p>

BARVE	7.	MAVRICA PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM »Tra la le, tri li lo, zapojmo pesmico.« Zapojem pesem.	Pojejo in ponavljajo kretnje.
V KUHINJI, BARVE Prt, prtček, žlica, vilice, nož, kozarec in krožnik.	8.	MIZICA POGRNI SE RAZLAGA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOMOČKI Pokažem predmete in jih poimenujem. »To je prt ...«	Pozorno poslušajo razlago.
To je rumen krožnik.	9.	MIZICA POGRNI SE DIDAKTIČNA IGRA IZVLECI IN POVEJ Vsak otrok izvleče iz torbe en predmet, ga opiše in postavi na pravo mesto na prt. Otrok: »To je rumen krožnik.« (rumen krožnik postavi ob rumen kozarec)	Opišejo predmet po predloženem govornem vzorcu.
KAPLJICE Plavati, dvigati se, krožiti, zabavati se, plesati, padati, špricati.	10.	MI SMO KAPLJICE PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM Mi smo kapljice, vesele, srečne vse, v morju smo in se zabavamo.	Pojejo in ponavljajo

		<p>Mi plavamo, plavamo, plavamo, špricamo, špricamo, špricamo, v nebo se dvigamo, dvigamo, ker toplo je zelo.</p> <p>Mi smo kapljice, vesele, srečne vse, na oblakih smo in se zabavamo.</p> <p>Mi plešemo, plešemo, plešemo, krožimo, krožimo, krožimo, padamo, padamo, padamo, na zemljo se vrnemo!</p>	<p>kretnje.</p>
	<p>11.</p>	<p>ZAKLJUČEK</p> <p>ČE SI SREČEN</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Oh, otroci, čas teče in nič ne reče. Že je ura za pozdrav!«</p> <p>Zapojemo pesem.</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>

Priloga 6: Učna priprava sedmega srečanja

7. SREČANJE			
Učna tema Besedišče Govorni vzorec		Vzgojitelj	Otroci
<p>POZDRAVI Dobro jutro, dober dan.</p>	1.	<p>UVOD</p> <p>DOBRO JUTRO, DOBER DAN PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Dobro jutro, otroci. Dobro jutro, dober dan! Ali je kdo še zaspan? Ja, ja. Zdi se mi, da so nekateri otroci še zaspani. Dvignite se in postavite se pred stol. Zapijmo pesmico, da se bomo prav vsi zbudili! Tra la le, tri li lo, zapijmo prvo pesmico.« Zapijmo pesem.</p>	<p>Pozorno poslušajo, pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
<p>POZDRAVIMO SE Dobro jutro.</p> <p>PREDSTAVIMO SE Kdo si ti? Jaz sem ... Ti si ...</p>	2.	<p>POGOVOR Z LUTKO DI PODAJ IN POVEJ</p> <p>Otroci sedijo v krogu.</p> <p>»Sedaj, ko smo se pozdravili, vas bi tiger Tigro želel spoznati, da bi postali vsi prijatelji. Veste, medvedek Sladkosnedek mu je povedal, da ste bili prejšnji teden zelo pridni in zato vas tudi on želi spoznati in slišati, kako lepo se igrate slovensko. Sedaj bo tiger šel do vsakega izmed vas in vi se mu boste predstavili.</p> <p>Lutka: »Dobro jutro. Jaz sem tiger Tigro. Ti si Martina.«</p>	<p>Aktivno sodelujejo pri igri in odgovarjajo po predloženem govornem vzorcu.</p>

		<p>»Dobro jutro. Jaz sem Martina.« Podam lutko prvemu otroku. »Ti si Andrej.«</p> <p>Otrok: »Dobro jutro. Jaz sem Andrej. Ti si Dominik.«</p>	
DELI TELESA	3.	<p>OD GLAVE DO NOG</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Tra la le, tri li lo, že je čas za drugo pesmico. Vstanite in postavite se pred stol.«</p> <p>Zapojemo pesem.</p>	Pojejo in ponavljajo kretnje.
<p>ORIENTACIJA V PROSTORU IN NA TELESU</p> <p>Na, zgoraj/spodaj, nad/pod, v, spredaj/zadaj.</p>	4.	<p>ŽOGICE</p> <p>GIBALNA IGRA</p> <p>»Sedaj se bomo malo razgibali in se poigrali z žogicami.« Razdelim žogice.</p> <p>»Žogico na glavo, nos ...«</p> <p>»Kje je žogica?« Otrok: »Na glavi.«</p> <p>»Žogico nad/pod stol ...«</p> <p>»Kje je žogica?« Otrok: »Pod stolom.«</p> <p>Vsak otrok pospravi svojo žogico.</p>	Sledijo navodilom, izvajajo vaje in odgovarjajo na vprašanja.
BARVE	5.	<p>MAVRICA</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Tra la le, tri li lo, že je čas za pesmico. Vstanite in postavite se pred stol.«</p> <p>Zapojemo pesem.</p>	Pojejo in ponavljajo kretnje.
	6.	LAČNA MUCA	

		<p>RAZLAGA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOMOČKI</p> <p>»Ali se spomnite muce Nikolisite? Danes vam bom povedala, kaj vse je pojedla danes zjutraj za zajtrk. Najprej je pojedla kruh z maslom in medom. Potem je pojedla zvrhan koš sadja: rdečega, oranžnega, rumenega, zelenega, modrega in vijoličnega.« Pokažem kartico.</p>	<p>Pozorno poslušajo.</p>
<p>BARVE SADJE</p> <p>Jabolko, lubenica, hruška, jagoda, češnja, grozdje in borovnica.</p> <p>Kaj ješ? Jaz jem rdeče jabolko.</p>	<p>7. MOJ ZAJTRK</p> <p>DIDAKTIČNA IGRA IZVLECI IN POVEJ</p> <p>Z izštevanko izberem enega otroka, mu dam mikrofona in ga vprašam: »Kaj ješ za zajtrk?« Otrok izbere krožnik in pogleda, kaj je na njem. Otrok: »Jaz jem rdeče jabolko.«</p>	<p>Odgovorijo na vprašanje po predloženem govornem vzorcu.</p>	
<p>KAPLJICE</p>	<p>8. MI SMO KAPLJICE</p> <p>PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Tra la le, tri li lo, zapojmo pesmico.« Zapojemo pesem.</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>	
<p>ZAJTRK, ŠTEVILA</p> <p>En kozarec, dva kozarca ... deset kozarcev mleka.</p>	<p>9. MUCIN ZAJTRK</p> <p>RAZLAGA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOMOČKI</p> <p>»Kaj pa pije muca Nikolisita za zajtrk?«</p>		

		Muca pije mleko. Poglejte, koliko kozarcev. Preštejmo jih!« Postavim kozarce na mizo in jih preštejemo vsi skupaj. »En kozarec mleka, dva kozarca mleka ... deset kozarcev mleka.«	Sodelujejo pri štetju.
		10. KOZAREC MLEKA PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM »Tra la le, tri li lo, že je čas za pesmico. Vstanite in postavite se pred stol.« Zapojemo pesem.	Pojejo in ponavljajo kretnje.
JEDILNI PRIBOR	11. MIZICA POGRNI SE RAZLAGA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOMOČKI »S čim jemo?« Pokažem in poimenujem pribor. »Z jedilnim priborom: z žlico, vilicami in nožem.«		Pozorno poslušajo.
BARVE PRIBOR Kaj je to? To je zelena žlica.	12. MAVRIČNI PRIBOR DIDAKTIČNA IGRA IZVLECI IN POVEJ Z izštevanko izberem enega otroka. Otrok izvleče žlico, nož ali vilice iz "besednega zaklada" (didaktični pripomoček – zaklad) in ga vprašam: »Kaj je to?« Otrok: »To je zelena žlica.«		Izvlečejo pribor in odgovorijo na vprašanje po predloženem govornem vzorcu.

	<p>13. ZAKLJUČEK</p> <p>ČE SI SREČEN PETJE S POPOLNIM TELESNIM ODZIVOM</p> <p>»Oh, otroci, čas teče in nič ne reče. Že je ura za pozdrav!« Zapojemo pesem.</p>	<p>Pojejo in ponavljajo kretnje.</p>
--	--	--

Projekt OD LUTKE DO EKRANA
Pri realizaciji knjige so sodelovali:

VEČSTOPENJSKA ŠOLA PRI SV. JAKOBU
s slovenskim učnim jezikom

Martina Šolc
Z UČNO IGRO DO SLOVENŠČINE
Primer dobre prakse v vrtcu s slovenskim učnim jezikom v Italiji

Spremna beseda
dr. Majda Kaučič Baša

Oblikovanje platnice
Laura Vatovani

Izdala
Slovenska prosveta

www.slovenskaprosveta.org

Predsednik
Marij Maver

Tiskala
Luglioprint srl, Trst

Trst 2017

Publikacija je izšla ob podpori Avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine.

